

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 2

เนื้อหา การหมุนเวียนรายได้และผลผลิต

- 2.1 ความนำ
- 2.2 ระบบบัญชีรายได้ประชาชาติ
- 2.3 ความหมาย และประเภทของรายได้ประชาชาติ
- 2.4 การคำนวณรายได้ประชาชาติ
- 2.5 ลักษณะการหมุนเวียนของผลผลิตและรายได้
- 2.6 ประโยชน์และข้อควรคำนึงในการใช้ประโยชน์ตัวเลขรายได้ประชาชาติ
- 2.7 ข้อควรคำนึงในการนำเอาตัวเลขรายได้ประชาชาติมาใช้ประโยชน์
- 2.8 สรุป

แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 2

เอกสารอ้างอิง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักศึกษาบอกวิธีวัดการไหลเวียนของผลผลิตของรายได้และรายจ่ายได้
2. นักศึกษาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของกลไกที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เติบโตได้

วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนรู้การสอนประจำบท

1. วิธีสอน
 - 1.1 บรรยาย
 - 1.2 นักศึกษามีส่วนร่วมในการตอบคำถาม ร่วมอภิปราย
2. กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน
 - 2.1 ร่วมตอบคำถามและตอบแบบฝึกหัดข้อปรนัยด้วยวาจา
 - 2.2 ทำแบบฝึกหัดท้ายบท
 - 2.3 ค้นคว้า ตัวอย่างรายได้ประชาชาติของประเทศไทย

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ผู้สอน
2. นักศึกษา
3. เอกสารคำสอนบทที่ 2
4. การนำเสนอด้วยภาพนิ่ง (Power Point)
5. แบบฝึกหัด

การวัดผลและการประเมินผล

1. วิธีวัดผล

1.1 วัดการเข้าเรียนและมีส่วนร่วมในการเรียน

1.2 วัดจากงานแบบฝึกหัด

2. การประเมินผล

2.1 ใช้เกณฑ์ประเมินการเข้าเรียน คือ เข้าห้องเรียนตรงเวลา หรือสายได้ไม่เกิน 10 นาที

2.2 มีส่วนร่วมในการตอบคำถาม อยู่ในเกณฑ์ดี คือ พยายามตอบคำถามโดยรวมทั้งชั้นเรียน เกินร้อยละ 80 ของคำถามทั้งหมด

2.3 ตรวจแบบฝึกหัด โดยผู้ที่ผ่านเกณฑ์ประเมิน คือ ต้องทำงานได้ถูกต้อง สะอาด เป็นระเบียบ และได้คะแนนเกินร้อยละ 80 ของคะแนนรวม

บทที่ 2

การหมุนเวียนรายได้และผลผลิต

2.1 ความนำ

ปัจจุบันสื่อต่าง ๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ ได้นำเสนอรายงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เช่น ค่าครองชีพ อัตราดอกเบี้ย การว่างงาน และรายได้ เป็นต้น โดยเฉพาะสำหรับเศรษฐกิจไทยในช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมา ได้มีผู้ให้ความสนใจมากกว่าเศรษฐกิจจะชะลอต่อเนื่องยาวนานอย่างไร จะปรับตัวดีขึ้นด้วยวิธีการใด หรือจะชะลอไปจนถึงขั้นที่เรียกว่าเศรษฐกิจตกต่ำ และประเด็นคำถามเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจอีกมาก ซึ่งการอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นคำถามทางเศรษฐกิจเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐศาสตร์มหภาค และการเริ่มต้นศึกษาเศรษฐศาสตร์มหภาค จำเป็นต้องวัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจในแต่ละรอบปี โดยตัวชี้วัดที่สำคัญคือ รายได้ประชาชาติหรือผลผลิตของชาติ ซึ่งมีความสำคัญมากในเศรษฐศาสตร์มหภาคเพราะจะเกี่ยวข้องกับปัญหาเศรษฐกิจระดับมหภาคของประเทศ ซึ่งได้แก่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปัญหาความผันผวนทางเศรษฐกิจ หรือปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาเงินเฟ้อ เงินฝืด ปัญหาการว่างงาน และปัญหาดุลการชำระเงินของประเทศ เป็นต้น โดยในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น นอกจากต้องให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาในระยะสั้นแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงศักยภาพการผลิตในระยะยาวด้วย (ศิริณ พงศ์มพัฒน์. 2550 : 4) เพื่อให้สามารถดำเนินนโยบายเพิ่มผลิตภาพของการผลิตในระยะยาว และเพื่อรักษาเสถียรภาพให้ภาวะเศรษฐกิจในระยะสั้นสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง โดยมีให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็วในระยะแรก แต่จะลดลงอย่างรวดเร็วในเวลาต่อมา

การเปลี่ยนแปลงของผลผลิตหรือรายได้ประชาชาติจะหมุนเวียนเป็นวงจรความผันผวนรอบแนวโน้มหรือที่เรียกว่า วัฏจักรเศรษฐกิจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะเศรษฐกิจรุ่งเรือง ถดถอย ตกต่ำ และฟื้นตัว ตัวอย่างเช่น ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ในทศวรรษ 1930 ซึ่งมีสาเหตุมาจากการลดต่ำลงของการส่งออก เพราะความต้องการสินค้าและบริการจากยุโรปลดต่ำลงหรือการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในละตินอเมริกาช่วงทศวรรษ 1980 ที่เกิดจากปัญหาเชิงโครงสร้างการผลิตกับปัญหาการบริหารเศรษฐกิจมหภาคของภาครัฐที่ก่อให้เกิดการก่อกวนสินค้านานเกินกว่าความสามารถในการชำระหนี้ตามกำหนดเวลา และเป็นชนวนทำให้เกิดความผันผวนและความตกต่ำของเศรษฐกิจมหภาคตามมา เช่น ปัญหาเงินเฟ้อที่เกิดจากการพิมพ์ธนบัตรเพิ่มขึ้นของบางประเทศ เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ ซึ่งการแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในละตินอเมริกา ได้ใช้วิธีการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยในการแก้ไขปัญหาในระยะสั้น เป็นการแก้ปัญหาทางการเงินด้วยการขอความช่วยเหลือทางการเงินจาก IMF ส่วนการแก้ไขปัญหาในระยะยาว เป็นการปฏิรูปการบริหารเศรษฐกิจมหภาคของภาครัฐเชิงลึก โดยเฉพาะการรักษาแนวทางการใช้นโยบายการเงินการคลังอย่างรอบคอบรัดกุม

การผันผวนของรายได้ประชาชาติในประเทศไทย คือ วิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540 ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจและกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ การพึ่งพาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจการเงิน ปัญหาอัตราแลกเปลี่ยนคงที่และสถาบันการเงินซึ่งได้แก้ไขโดยการเข้าโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจของ IMF โดยได้ขอเงินกู้จาก IMF และปฏิบัติตามพันธกรณีของ IMF อย่างเข้มงวด

วิกฤตเศรษฐกิจที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อเนื่องไปทั่วโลก คือ วิกฤตเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกาที่เริ่มเกิดขึ้นกลางปี 2550 และเห็นผลรุนแรงใน ปี 2551 สาเหตุของปัญหาเกิดจากการบริหารจัดการสินเชื่อสังหาริมทรัพย์ผิดพลาด จนทำให้เกิดปัญหาขาดสภาพคล่อง และปัญหาความมั่นคงของสถาบันการเงิน โดยในช่วงตั้งแต่ ปี 2544 เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกายังอยู่ในภาวะถดถอยรัฐบาลจึงมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ เพื่อให้มีการใช้จ่ายและการลงทุนเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนบางกลุ่มกู้เงินไปซื้อสังหาริมทรัพย์เพื่อเก็งกำไร จนราคาอสังหาริมทรัพย์สูงมากเกินความจริง ขณะเดียวกันได้เกิดวิกฤตการณ์ราคาน้ำมันสูงขึ้นจนเกิดภาวะเงินเฟ้อ รัฐบาลจึงแก้ปัญหาเงินเฟ้อโดยการปรับอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ทำให้อุปสงค์ต่อสังหาริมทรัพย์ลดลง และราคาลดลงอย่างรวดเร็ว ผู้ที่กู้เงินมาซื้อสังหาริมทรัพย์เพื่อเก็งกำไรไม่สามารถคืนเงินกู้ได้ จึงเกิดหนี้เสียเป็นจำนวนมาก และส่งผลให้สถาบันการเงินขาดสภาพคล่อง ผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจ คือ ภาวะเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก โดยเฉพาะ ปี 2552 เป็นปีที่อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั่วโลกลดลงอย่างรุนแรง เกิดการว่างงานสูงและการค้าระหว่างประเทศลดลงทั่วโลก โดยเฉพาะการส่งออกของประเทศต่าง ๆ ไปตลาดสหรัฐอเมริกา รวมทั้งการส่งออกของไทยด้วย ซึ่งสหรัฐอเมริกาได้แก้ปัญหาโดยใช้นโยบายการเงิน ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายอย่างรวดเร็ว จนอัตราดอกเบี้ยลดลงเข้าใกล้ร้อยละ 0 ก็ยังไม่สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้ จึงมีการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยใช้นโยบายการคลังเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ช่วยเหลือการว่างงานและการลดภาษีเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายบริโภคของภาคเอกชน อย่างไรก็ตามสหรัฐอเมริกาประสบปัญหาหน้าผาทางการคลัง (Fiscal Cliff) เนื่องจากมาตรการด้านการคลังชั่วคราวที่ใช้ในการกระตุ้นเศรษฐกิจสิ้นสุดลง รัฐมีหนี้สาธารณะและขาดดุลงบประมาณสูงมาก จนต้องตัดลดงบประมาณรายจ่ายของรัฐ ตั้งแต่ ปี 2556 ปีละ 100 พันล้านดอลลาร์ เป็นเวลา 10 ปี

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดจากการก่อหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในสัดส่วนที่สูง อีกตัวอย่างหนึ่งคือ วิกฤตเศรษฐกิจยุโรปที่มีอัตราหนี้สินต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ประมาณว่าร้อยละ 100 ใน ปี 2552 ซึ่งเป็นผลมาจากการกู้ยืมเพื่อชดเชยงบประมาณขาดดุลของรัฐบาล โดยจุดเริ่มต้นของวิกฤตได้ก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่การปฏิรูประบบเศรษฐกิจ ใน ปี 2545 และกรีซประกาศยกเลิกการใช้เงินสกุลดั้งเดิมแล้วหันไปใช้เงินสกุลยูโรแทน ทำให้กรีซมีความน่าเชื่อถือในการกู้เงินจากประเทศต่าง ๆ มาใช้จ่ายจนทำให้มีอัตราหนี้สินสูง (วิกฤตเศรษฐกิจ. 2555)

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากระแสการหมุนเวียนของรายได้และผลผลิตจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจมหภาคโดยรวม จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องศึกษาเรื่องการหมุนเวียนของรายได้และผลผลิตในการศึกษาระบบเศรษฐกิจในภาพรวม หรือเรียกว่าเศรษฐศาสตร์มหภาคจะเริ่มศึกษาจากเรื่องราวรายได้ประชาชาติ เนื่องจากรายได้ประชาชาติเป็นเครื่องวัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ ในรอบ

ระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยปกติคือเวลา 1 ปี รายได้ประชาชาติ เป็นการรวบรวมตัวเลขเพื่อจัดทำในรูปบัญชี เรียกว่า บัญชีรายได้ประชาชาติ (National Income Account) ซึ่งจะแสดงมูลค่าของสินค้าและบริการที่สามารถผลิตได้ในระยะเวลา 1 ปี และในการศึกษาการดำเนินงานของระบบเศรษฐกิจโดยส่วนรวมนั้น จำเป็นต้องมีเครื่องวัดการดำเนินงานของระบบเศรษฐกิจซึ่งเครื่องวัดการดำเนินงานของระบบเศรษฐกิจที่สำคัญและใช้กันอยู่ในปัจจุบันก็คือรายได้ประชาชาติ โดยแนวความคิดเรื่องรายได้ประชาชาติเริ่มมีมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 แล้ว แต่ยังมีได้จัดเป็นระบบการบัญชีที่แน่นอนจนกระทั่งถึงศตวรรษที่ 19 จึงมีการศึกษาและค้นคว้าหาวิธีการนำเอาตัวเลขรายได้ประชาชาติมาใช้ในการวางแผนพัฒนาประเทศกันอย่างจริงจัง ซึ่งประพันธ์ เศรษฐนันท์. (2543 : 16) ได้กล่าวว่าประเทศส่วนมากได้เริ่มนำบัญชีรายได้และผลผลิตของชาติหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 บัญชีประชาชาติ เป็นการรวบรวมตัวแปรรวม และตัวแปรย่อยที่สำคัญ เช่น รายจ่ายของผู้บริโภคการลงทุนของภาคธุรกิจ จึงเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจที่ผ่านมา และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2.2 ลักษณะการหมุนเวียนของผลผลิตและรายได้

ในการศึกษาวิธีคำนวณรายได้ประชาชาติซึ่งมีอยู่ 3 วิธี แต่จะให้ผลลัพธ์เท่ากัน โดยจะเริ่มพิจารณาจากหลักการทำงานของระบบเศรษฐกิจ ซึ่งแสดงการหมุนเวียนของผลผลิต และรายได้ โดยอาจดูจากแบบจำลองทางมหเศรษฐศาสตร์ (Macroeconomic Model) ซึ่งในที่นี้จะแบ่งอธิบายเป็น 4 กรณี ได้แก่

2.2.1 ระบบเศรษฐกิจแบบปิด (Closed Economy) จะแบ่งเป็น 3 กรณี ได้แก่

- 1) ระบบเศรษฐกิจแบบปิดที่ไม่มีภาครัฐบาล และไม่มีสถาบันการเงิน
- 2) ระบบเศรษฐกิจแบบปิดที่ไม่มีภาครัฐบาลแต่มีสถาบันการเงิน
- 3) ระบบเศรษฐกิจแบบปิดที่มีรัฐบาลและสถาบันการเงิน

2.2.2 ระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (Opend Economy)

ในระบบเศรษฐกิจหนึ่ง จะประกอบไปด้วยภาคเศรษฐกิจใหญ่ ๆ 4 ภาค ได้แก่ภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ ภาครัฐบาล และภาคต่างประเทศ อธิบายบทบาทหน้าที่เพิ่มเติมได้ดังนี้

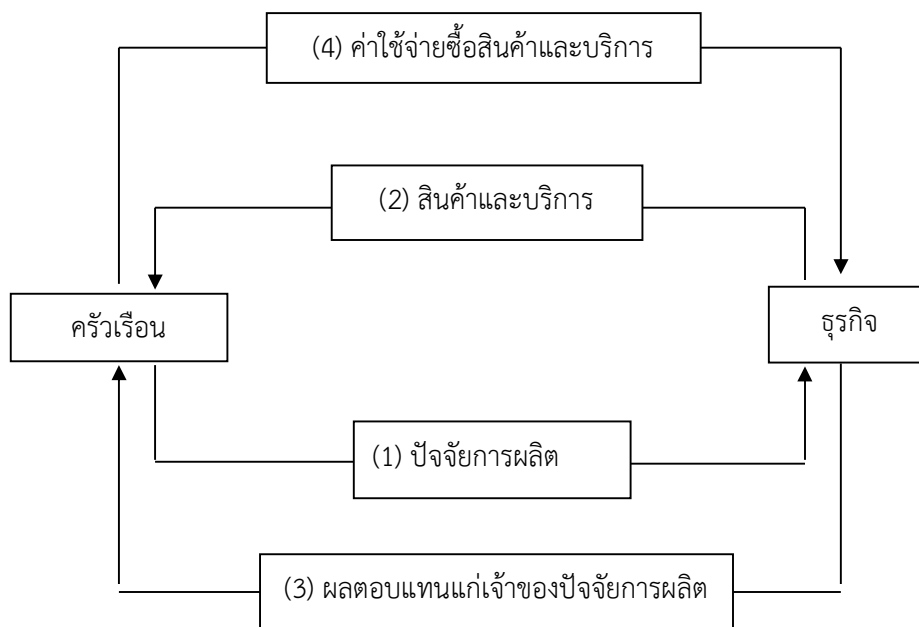
ภาคครัวเรือน (Household, HH) ทำหน้าที่หลักในการบริโภคสินค้าและบริการ และเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตด้วย

ภาคธุรกิจ (Business, B) ทำหน้าที่ผลิตสินค้าและบริการ สนองความต้องการของสังคม

ภาครัฐบาล (Government, G) ทำหน้าที่สำคัญ 2 หน้าที่ คือ เก็บภาษี และใช้จ่าย

ภาคต่างประเทศ หมายถึง ภาคที่มีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ โดยการส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการกับต่างประเทศ ทำหน้าที่หลักในการผลิตสินค้าและบริการส่งออก ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่บริโภคสินค้าและบริการนำเข้า

การหมุนเวียนของผลผลิตและรายได้ ซึ่งอาจเรียกว่ากระแสหมุนเวียนการใช้จ่าย และการผลิต (Circular Flow) ทั้ง 4 กรณีข้างต้น แสดงด้วยภาพที่ 2.1 – 2.4

ภาพที่ 2.1 ระบบเศรษฐกิจแบบปิดที่ไม่มีรัฐบาล และไม่มีสถาบันการเงิน

ที่มา : ผู้เรียบเรียง

อธิบายภาพที่ 2.1 ซึ่งเป็นกรณีระบบเศรษฐกิจแบบปิด ที่ไม่มีภาครัฐบาลและสถาบันการเงิน เข้ามาเกี่ยวข้องในระบบเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ภาคครัวเรือน และภาคธุรกิจ กลุ่มครัวเรือนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ภาคธุรกิจเป็นหน่วยผลิต ตามลำดับเลข (1) ภาคครัวเรือนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ซึ่งได้แก่ ที่ดิน ทุน แรงงาน และผู้ประกอบการ ภาคธุรกิจจะนำปัจจัยการผลิตไปผลิตสินค้าและบริการกลับมาให้ภาคครัวเรือน ตามลำดับเลข (2) ลักษณะการหมุนเวียนเรียกว่า Real Flow คือ กระแสการหมุนเวียนที่อยู่ในรูปทรัพยากรการผลิตและสินค้าบริการ เป็นลักษณะของระบบเศรษฐกิจที่ยังไม่มีการใช้เงิน หรือระบบเศรษฐกิจที่มีการแลกเปลี่ยนของคือการแลกเปลี่ยนระหว่างปัจจัยการผลิตและสินค้า และบริการระหว่างธุรกิจและครัวเรือน ไม่มีการใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (Barter System)

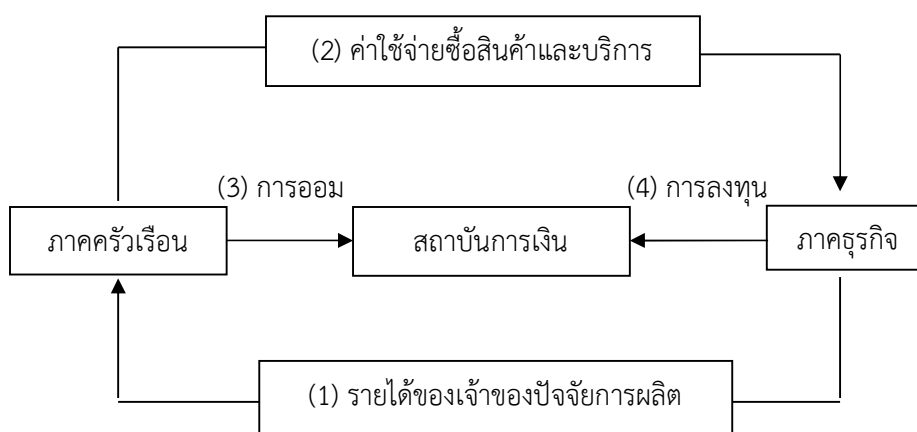
ในระบบเศรษฐกิจที่ใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเมื่อภาคธุรกิจต้องจ่ายผลตอบแทนแก่ภาคครัวเรือน ในรูปค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ย และกำไร ตามลำดับเลข (3) เมื่อภาคครัวเรือนบริโภคสินค้าและบริการ ก็ต้องจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการแก่ภาคธุรกิจ ตามลำดับเลข (4) ลักษณะเศรษฐกิจนี้เรียกว่า Money Flow คือกระแสหมุนเวียนในรูปตัวเงินเป็นลักษณะของระบบเศรษฐกิจที่มีการแลกเปลี่ยน (Exchange Economy) เงินเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยน ทั้งนี้สมมติให้ภาคครัวเรือนขายปัจจัยให้ภาคธุรกิจได้เท่าไรจะไปซื้อสินค้าและบริการหมด ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า (Closed System) คือระบบวงจรปิด ไม่มีการรั่วไหล ซึ่งในโลกความเป็นจริงไม่มี อย่างไรก็ตาม

กระแสทำให้ทราบว่า รายได้ของเจ้าของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ จะมีค่าเท่ากับค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ และเท่ากับมูลค่าของผลผลิตสินค้าและบริการ

โดยสรุป กล่าวได้ว่าประโยชน์จากการศึกษา กระแสการหมุนเวียนในแผนการใช้จ่ายและการผลิต ทำให้ทราบว่าวิธีการวัดรายได้ประชาชาติสามารถทำได้ 3 วิธี ได้แก่

- 1) วัดจากมูลค่าของผลผลิตสินค้าและบริการ (Product Approach)
- 2) วัดจากรายได้ของเจ้าของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ (Income Approach)
- 3) วัดจากค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ (Expenditure Approach)

การวัดรายได้ประชาชาติทั้ง 3 วิธี จะต้องเท่ากันเสมอ เพราะเป็นการวัดจากสิ่งเดียวกันแต่มองคนละด้าน รายละเอียดจะนำเสนอไว้ในหัวข้อที่ 2.5

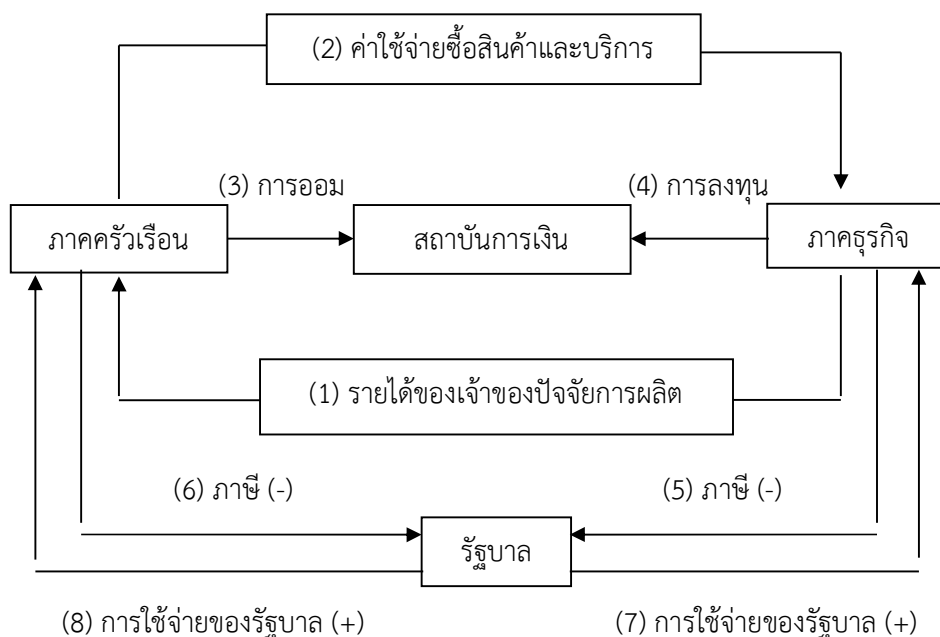

ภาพที่ 2.2 ระบบเศรษฐกิจแบบปิดที่ไม่มีรัฐบาลแต่มีสถาบันการเงิน

ที่มา : ผู้เรียบเรียง

อธิบายภาพที่ 2.2 เมื่อเพิ่มสถาบันการเงินจะมีการออมของภาคครัวเรือน เพราะเมื่อภาคครัวเรือนส่งปัจจัยการผลิตให้ภาคธุรกิจ ภาคครัวเรือนจะได้เงินตอบแทน ภาคครัวเรือนจะเก็บเงินได้ส่วนหนึ่งไว้ เพราะฉะนั้นจึงทำให้เกิดการรั่วไหลของเงินออกจากกระแสการหมุนเวียนทำให้กระแสการหมุนเวียนของการใช้จ่าย และการผลิตลดลงส่วนลูกศรหมายเลข (3) แสดงให้เห็นว่า สถาบันการเงินรับเงินออมจากภาคครัวเรือนไปให้ภาคธุรกิจไปลงทุน ซึ่งการลงทุนนี้จะเป็นตัวอัดฉีดเข้าไปในระบบเศรษฐกิจ ทำให้กระแสการหมุนเวียนของการใช้จ่ายและการผลิตเพิ่ม ในภาพที่ 2.2 นี้สมมติว่าภาคธุรกิจไม่มีเงินออม

สำหรับภาพที่ 2.3 จะแสดงการหมุนเวียนการใช้จ่ายและการผลิตในระบบเศรษฐกิจแบบปิดที่มีรัฐบาลและสถาบันการเงิน

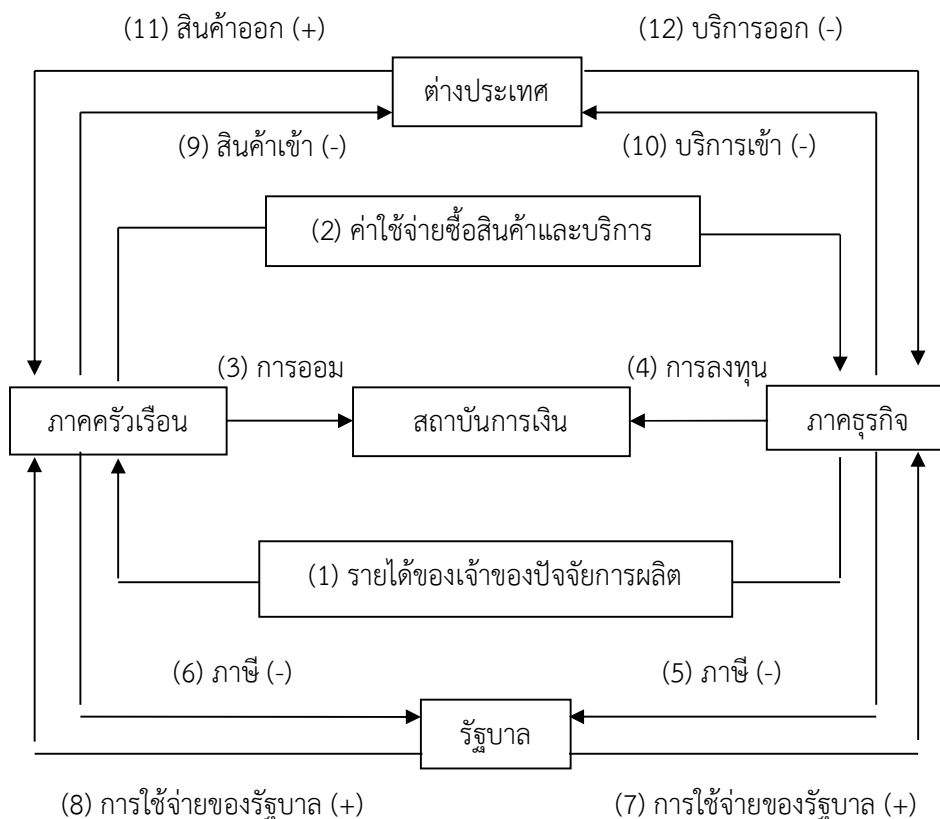

ภาพที่ 2.3 การหมุนเวียนการใช้จ่ายและการผลิตในระบบเศรษฐกิจแบบปิดที่มีรัฐบาลและสถาบันการเงิน

ที่มา : ผู้เรียบเรียง ดัดแปลงจากกฤษฎา ตติรังสรรค์สุข. 2552

อธิบายภาพที่ 2.3 ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจแบบปิดที่มีรัฐบาล โดยรัฐบาลทำหน้าที่ 2 ประการ คือ เก็บภาษีและใช้จ่าย ลูกศรหมายเลข (1) (2) (3) และ (4) อธิบายเหมือนภาพที่ 2.1 และ 2.2 ส่วนเมื่อรัฐบาลเก็บภาษีจากครัวเรือน แสดงด้วยลูกศรหมายเลข (6) ถ้ารัฐบาลเก็บภาษีจากธุรกิจเงินก็จะรั่วไหลจากธุรกิจมารับรัฐบาล แสดงด้วยลูกศรหมายเลข (5) ส่วนลูกศรหมายเลข (8) รัฐบาลซื้อปัจจัยการผลิตจากครัวเรือน เช่น การจ่ายเงินเดือนข้าราชการ เป็นการอัดฉีดเงินเข้าไปในระบบเศรษฐกิจให้เครื่องหมายเป็น (+) ลูกศรหมายเลข (7) รัฐบาลจ่ายซื้อสินค้าและบริการของธุรกิจเป็น Injection ให้เครื่องหมายเป็น (+) ในที่นี้สมมติว่ารัฐบาลเกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินและภาคธุรกิจไม่มีเงินออม

ในระบบเศรษฐกิจแบบเปิด ซึ่งหมายความว่าประเทศได้ทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศ จึงต้องเพิ่มภาคต่างประเทศเข้ามาในกระแสนวนเวียนของการใช้จ่ายและการผลิต โดยธุรกิจระหว่างประเทศส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปการส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการ ดังแสดงด้วยภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 ระบบเศรษฐกิจแบบเปิด

ที่มา : ผู้เรียบเรียง ดัดแปลงจากกฤษฎา ตติรังสรรค์สุข. 2552

อธิบายภาพที่ 2.4 ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (Opened Economy) บริการให้ต่างประเทศ จะได้รับเงินเข้ามาแสดงด้วยลูกศรหมายเลข (11) ถ้าภาคครัวเรือนส่งปัจจัยการผลิตไปขายต่างประเทศ เช่นแรงงานเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ก็จะได้รับเงินเข้ามา ลูกศรหมายเลข (12) ในทางตรงข้ามถ้านำเข้าสินค้าและบริการจากต่างประเทศก็ต้องจ่ายค่าซื้อสินค้า (ลูกศรหมายเลข 9) และถ้าแรงงานจากต่างประเทศเข้ามาทำงานในประเทศเรา ก็จะต้องจ่ายค่าจ้างซึ่งถือเป็นการนำเข้าบริการ (ลูกศรหมายเลข 10)

กระแสการหมุนเวียนของการใช้จ่ายและการผลิตข้างต้น สะท้อนให้เห็นการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ว่ามีสินค้าและบริการ รายได้ และรายจ่ายต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างไร และการวัดระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศเราวัดจากกระแสการหมุนเวียนของการใช้จ่ายและการผลิต ซึ่งจะเป็นที่มาของวิธีการวัดรายได้ประชาชาติ (กฤษฎา ตติรังสรรค์สุข. 2552 : 49)

2.3 ระบบบัญชีรายได้ประชาชาติ

ระบบบัญชีรายได้ประชาชาติที่ประเทศต่าง ๆ ใช้ในปัจจุบันมีอยู่ 3 ระบบ ดังนี้

1. ระบบขององค์การสหประชาชาติ (Un System of National Accounting) ระบบนี้ใช้ครั้งแรกมีชื่อย่อว่า UNSNA 1953 ต่อมาได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเรียกชื่อย่อว่า UNSNA 1968 ใช้กับระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเสรี ประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติส่วนใหญ่ใช้ระบบนี้

2. ระบบของประเทศสหรัฐอเมริกา (USSNA) ใช้กับระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีเช่นกัน มีรูปแบบแตกต่างจาก UNSNA เล็กน้อย มีสหรัฐอเมริกาใช้อยู่เพียงประเทศเดียว

3. ระบบ Material Product ใช้กับระบบเศรษฐกิจแบบมาร์กซิสม์ ใช้ในกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์

สำหรับประเทศไทยได้เริ่มสนใจรวบรวมสถิติให้เป็นไปโดยเรียบร้อย โดยเริ่มระบบบัญชีแห่งชาติประกอบด้วยบัญชีต่าง ๆ 4 บัญชี และ 1 ตาราง ได้แก่ บัญชีรายได้ประชาชาติ ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต บัญชีเศรษฐกิจเงินทุน บัญชีดุลการชำระเงิน และบัญชีสมดุลแห่งชาติ เมื่อ 2493 และเริ่มคำนวณรายได้ประชาชาติ ตั้งแต่ปี 2502 โดยคำนวณด้านการผลิตอย่างเดียวและในปี 2508 จึงเริ่มมีการตรวจสอบสมดุลด้านการใช้จ่ายและรายได้ต่อมาในปี 2510 เป็นปีที่คำนวณตรวจสอบทั้ง 3 ด้าน ครบชุดมาตรฐานระบบบัญชีประชาชาติของสหประชาชาติ โดยผู้รับผิดชอบบัญชีรายได้ประชาชาติ คือ กองบัญชีรายได้ประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

บัญชีประชาชาติไทย มีการตีพิมพ์เผยแพร่ในเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ชื่อ “รายได้ประชาชาติของประเทศไทย” โดยจัดพิมพ์เป็นรายปี การคำนวณตัวเลขมีทั้งราคาประจำปี และราคาคงที่ เป็นอนุกรม 5 ปี โดยปีสุดท้ายเป็นตัวเลขประมาณการสำหรับขึ้นในการจัดทำบัญชีประชาชาติ ของกองบัญชีประชาชาติแบ่งออกเป็น 12 ขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 ขั้นตอนการทำบัญชีประชาชาติ

ขั้นแรก คือ การจัดองค์กรของหน่วยงานที่รับผิดชอบ กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดทำบัญชีประชาชาติ รวมทั้งบัญชีอื่นอีก 4 บัญชี และ 1 ตารางในกองบัญชีประชาชาติ คือ ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าฝ่ายผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย 4 คนเป็นเลขานุการ และผู้ช่วยนอกจากนี้มีเจ้าหน้าที่ประจำฝ่ายต่าง ๆ อีกจำนวนหนึ่งแบ่งกันรับผิดชอบงาน

ขั้นที่สอง บุคลากรต่าง ๆ เหล่านี้จะแบ่งหน้าที่ศึกษาและทำความเข้าใจคู่มือการจัดทำบัญชีประชาชาติ UNSNA 1953 เป็นส่วน ๆ พร้อมทั้งศึกษาเอกสารวิชาการและติดตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทุกระยะ ซึ่งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ขั้นที่สาม เป็นขั้นเตรียมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในการคำนวณ โดยการติดต่อขอข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน แต่เนื่องจากหน่วยงานเจ้าของข้อมูลบางแห่งจัดทำสถิติและรายงานล่าช้ากว่าปกติ 1 - 3 ปี จึงต้องใช้วิธีการทางสถิติหาตัวเลขประมาณการ และในกรณีที่จำเป็นก็อาจจัดหาข้อมูลปฐมภูมิโดยการสำรวจภาคสนามด้วยตนเอง

ขั้นที่สี่ นำข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่ได้มากลับกรอง หากเป็นข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์หรือไม่น่าเชื่อถือ ก็จะต้องหาทางแก้ไขด้วยการสำรวจเพิ่มเติมด้วยตนเองหรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยสำรวจเพิ่มเติมให้ หากได้รับข้อมูลใหม่ไม่ทันกำหนด ก็ต้องใช้วิธีการทางสถิติเพื่อหาตัวเลขประมาณการ

ขั้นที่ห้า เป็นขั้นจัดรายการตามที่กำหนดในคู่มือการจัดทำบัญชีประชาชาติ เนื่องจากลักษณะข้อมูลและการประกอบการ ฯลฯ ของไทยแตกต่างจากลักษณะที่เป็นอยู่ของประเทศผู้เขียนคู่มือ จึงต้องมีการพิจารณาและตัดสินใจว่า ข้อมูลนั้น ๆ จะจัดรวมกลุ่มหรือแบ่งแยกอย่างไร หากตัดสินใจไม่ได้อาจขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญขององค์การสหประชาชาติที่ ESCAP

ขั้นที่หก เป็นขั้นการคำนวณและประมวลผล เนื่องจากการคำนวณบัญชีประชาชาติทางด้านการผลิตภัณฑ์ ด้านรายจ่าย และด้านรายได้จะต้องสอดคล้องสัมพันธ์กัน หากมีการแก้ไขปรับปรุงรายการด้านใดด้านหนึ่ง ก็จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอีก 2 ด้านตามไปด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกองบัญชีประชาชาติจึงต้องมีการประสานงานและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ขั้นที่เจ็ด เป็นขั้นตอนของการนำผลการคำนวณ เสนอหัวข้อฝ่ายเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนที่จะนำเสนอที่ประชุมกอง

ขั้นที่แปด เป็นขั้น “การทำสมดุล” โดยนำตัวเลขที่คำนวณจากฝ่ายผลิตภัณฑ์ ฝ่ายรายจ่าย และฝ่ายสะสมมาจัดทำตารางสมดุลตามคู่มือ หากการทำงานตั้งแต่ขั้นที่ 1 – 7 เรียบร้อย มูลค่า GDP และ GDE จะต่างกันไม่เกินร้อยละ 2.5 ซึ่งเรียกว่าค่าผิดพลาดทางสถิติ แต่หากต่างกันเกินร้อยละ 2.5 จะต้องทบทวนย้อนกลับตั้งแต่ขั้นที่ 1 – 7 เพื่อหาข้อผิดพลาดและแก้ไขจนกว่าจะเป็นที่พอใจของคณะทำงาน

ขั้นที่เก้า เป็นขั้นการนำผลการคำนวณเสนอหัวหน้าสายงานและที่ประชุมผู้บริหารขณะเดียวกันฝ่ายรายได้ซึ่งมีรายการจะต้องทำหลังจากที่ทำสมดุลด้านการผลิตและด้านรายจ่ายแล้วก็เร่งคำนวณด้านรายได้ให้เสร็จ

ขั้นที่สิบ การนำผลการคำนวณเสนอผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและปรับปรุงข้อมูลตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่สิบเอ็ด เสนอข้อมูลที่ปรับปรุงแล้วแก่ฝ่ายบริหารเพื่ออนุมัติประกาศเผยแพร่

ขั้นที่สิบสอง เขียนบทวิเคราะห์และคำอธิบายประกอบตารางสถิติต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่และจัดส่งให้ผู้ใช้ทั้งในและนอกประเทศ

ระบบบัญชีประชาชาติของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังไม่ครอบคลุมกิจกรรมบางส่วนที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ทั้งในภาคเศรษฐกิจ (Real Sector) และ ในภาคการเงิน (Financial Sector) ซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับทั้งด้านการผลิต และการบริโภคของครัวเรือน รวมทั้งธุรกรรมทางการเงิน เนื่องจากการขาดแคลนข้อมูลพื้นฐาน ดังนั้นในช่วง 2 – 3 ปี ที่ผ่านมานี้ สำนักบัญชีประชาชาติจึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาข้อมูลหลายโครงการด้วยกัน เพื่อทำการสำรวจรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งได้ประสานหน่วยงานทางสถิติในสาขาต่าง ๆ ดำเนินการพัฒนาข้อมูลให้ครบถ้วนมากขึ้น แต่ยังมีได้ผนวกรวมไว้ในรายได้ประชาชาติอนุกรมปัจจุบัน

แม้ว่าองค์กรระหว่างประเทศที่มีบทบาทในการกำกับดูแลทางด้านเศรษฐกิจ และการเงินของโลกดังเช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้ประเมินผลการจัดทำข้อมูลเศรษฐกิจของไทยตามมาตรฐาน SDDS และมาตรฐาน ROS ส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ในระดับที่ดี อย่างไรก็ตามในการประเมินผลการจัดทำบัญชีประชาชาติโดยผู้เชี่ยวชาญองค์การสหประชาชาติโดยผู้เชี่ยวชาญองค์การสหประชาชาติ ตามระดับการพัฒนาเข้าสู่ระบบใหม่ (Milestones to 1993 SNA) ระบุว่าประเทศไทยอยู่ในกลุ่มที่ควรจะต้องเข้าถึงระดับ Milestones 4 จากทั้งหมด 6 ระดับ จึงมีความจำเป็นที่ต้องเร่งรัดปรับปรุงการจัดทำบัญชีประชาชาติของไทยให้ได้มาตรฐานที่สูงขึ้นโดยเฉพาะการพัฒนาเข้าสู่ระบบใหม่ ซึ่งการพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติตามมาตรฐานสากล จะกล่าวในลำดับต่อไป

2.3.2 การพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติตามมาตรฐานสากล

สำนักงานสถิติแห่งองค์การสหประชาชาติเป็นหน่วยงานหลักในการวางกรอบแนวคิดในการวัดรายได้ประชาชาติ โดยจัดทำคู่มือระบบบัญชีประชาชาติ (System Of National Accounts) เผยแพร่ให้กับนานาชาติ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำข้อมูลสถิติบัญชีประชาชาติของตนเอง หน่วยงานดังกล่าวได้พัฒนาปรับปรุงกรอบแนวคิดและวิธีการจัดทำรายได้ประชาชาติมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ฉบับปี 1953 ฉบับปี 1968 และ ฉบับปี 1993 โดยมีสาระสำคัญสรุป ได้ดังนี้

1) กรอบแนวคิดหลักในการจัดทำบัญชีประชาชาติ

ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับขอบเขตการวัดค่าธุรกรรมทางเศรษฐกิจ การจำแนกประเภทกิจกรรมในแต่ละด้าน และรูปแบบการนำเสนอข้อมูลบัญชีและตารางสนับสนุนต่าง ๆ สามารถสรุปวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปตามคู่มือฉบับต่าง ๆ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 สรุปสาระสำคัญของคู่มือประชาชาติ สำนักงานสถิติแห่งองค์การสหประชาชาติ

	1953 SNA	1968 SNA	1993 SNA
กรอบแนวคิด	1. วางพื้นฐานนิยามขอบเขตและวิธีการวัดค่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจ 2. วางกรอบการจำแนกรายการของการคำนวณรายได้ประชาชาติ 3 ด้าน คือ การผลิต รายจ่าย และรายได้	1. ปรับปรุงนิยามขอบเขตและวิธีการวัดค่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจ 2. ปรับปรุงการจำแนกรายการด้านการผลิต การบริโภค รายได้ และการสะสมทุน	1. ปรับปรุงนิยามขอบเขตและวิธีการวัดค่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจให้ชัดเจนขึ้นทั้งในด้านการผลิตการบริโภค รายได้ การสะสมทุนสินค้าคงเหลือ การนำเข้าและส่งออกการเงินและงบดุล 2. ปรับปรุงการจำแนกรายการดำเนินการผลิตการบริโภครายได้การสะสมทุนการเงินและงบดุล 3. ปรับปรุงการวัดค่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจให้ชัดเจนระหว่างการผลิตสินค้าและบริการ ในระบบตลาด (Market Activity) และการผลิตสินค้าและบริการนอกระบบตลาด

ตารางที่ 2.1 สรุปสาระสำคัญของคู่มือประชาชาติ สำนักงานสถิติแห่งองค์การสหประชาชาติ (ต่อ)

	1953 SNA	1968 SNA	1993 SNA
			(Non Market Activity) วิธีคำนวณจาก Imputed Services Charge เป็นวิธี Financial Services Indirectly Measure (FISIM) รวมทั้งผลผลิตของกองทุนบำเหน็จบำนาญต่างๆ 4. แจกแจงธุรกรรมการจัดสรรรายได้ให้ชัดเจนและมีรายละเอียดมากขึ้น 5. แจกแจงธุรกรรมการใช้ไปของรายได้ ให้มีความชัดเจนระหว่างการบริโภคสินค้าขั้นสุดท้ายและสินค้าขั้นกลาง 6. การนำเสนอข้อมูลเน้นความต่อเนื่องของบัญชี และมีรายการสมดุลระหว่างบัญชี
ข้อมูลหลักในระบบบัญชีประชาชาติ	1. รายได้ประชาชาติ 3 ด้าน (การผลิต รายจ่าย และ รายได้)	1. รายได้ประชาชาติ 3 ด้าน (การผลิต รายจ่าย และ รายได้)	1. รายได้ประชาชาติ 3 ด้าน (การผลิต รายจ่าย และ รายได้)
การจำแนกสถาบันเศรษฐกิจ	แสดงเฉพาะ 2 สถาบัน คือ 1. ครัวเรือน และ สถาบันไม่แสวงหากำไร 2. รัฐบาลและภาคต่างประเทศ	จำแนก 4 สถาบัน คือ 1. ธุรกิจที่ไม่ใช่การเงิน 2. สถาบันการเงิน 3. ครัวเรือนและสถาบันไม่แสวงหากำไร 1. รัฐบาลและภาคต่างประเทศ	จำแนก 5 สถาบัน 1. ธุรกิจที่ไม่ใช่การเงิน 2. สถาบันการเงิน 3. ครัวเรือน 4. รัฐบาล 5. สถาบันไม่แสวงหากำไร ให้บริการครัวเรือนและภาคต่างประเทศ

ตารางที่ 2.1 สรุปสาระสำคัญของคู่มือประชาชาติ สำนักงานสถิติแห่งองค์การสหประชาชาติ (ต่อ)

	1953 SNA	1968 SNA	1993 SNA
บัญชีย่อยในแต่ละสถาบัน	ประกอบด้วยรายได้ รายจ่าย และการออม	ประกอบด้วย 1. บัญชีการผลิต 2. บัญชีรายได้และ การใช้จ่าย 3. บัญชีการสะสมทุน 4. บัญชีงบดุล แห่งชาติ	ประกอบด้วย 1. บัญชีสินค้าและบริการ 2. บัญชีการผลิต 3. บัญชีการกระจายรายได้ ประกอบด้วย 3.1 บัญชีแหล่งที่มาของ รายได้ 3.2 บัญชีการจัดสรรรายได้ ขั้นปฐมภูมิ 3.3 บัญชีการกระจายรายได้ ทุติยภูมิ 3.4 บัญชีการใช้ไปของ รายได้
ข้อมูล/บัญชีที่ เพิ่มเติม	1. บัญชีการออมและ การสะสมทุนของ ประเทศ 2. บัญชีส่วน ต่างประเทศ	1. ตารางปัจจัยการ ผลิตและผลผลิต 2. บัญชีเศรษฐกิจ เงินทุน 3. บัญชีงบดุล แห่งชาติ	4. บัญชีทุน 5. บัญชีการเงิน 6. บัญชีการเปลี่ยนแปลงของ สินทรัพย์อื่น ๆ 6.1 ตารางอุปสงค์ อุปทาน 6.2 บัญชีการเงิน และนับ รวมบัญชีบริวาร เป็นส่วน หนึ่งของระบบบัญชี ประชาชาติ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2551

2) การวัดรายได้ประชาชาติราคาคงที่ (Constant Prices)

การวัดรายได้ประชาชาติราคาคงที่ ได้ถูกปรับปรุงให้มีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น เพื่อสะท้อนให้เห็นอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง โดยเปลี่ยนจากวิธีคำนวณปีฐานคงที่ (Fixed Based Year) ซึ่งวิธีการนี้หากใช้ต่อเนื่องกันหลาย ๆ ปี อาจมีความคลาดเคลื่อนได้ง่าย เนื่องจากในภาวะปัจจุบันการผลิตและการบริโภคเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน ดังนั้นหากใช้วิธีเดิมโดยถ่วงน้ำหนักดัชนีราคาด้วยมูลค่าสินค้าและบริการที่ผลิตได้ในอดีตจะทำให้การวัดอัตราการเติบโตในปัจจุบันไม่สะท้อนข้อเท็จจริง คู่มือฉบับใหม่จึงเสนอให้ใช้วิธีคำนวณปีฐานแบบลูกโซ่ (Chain Volume Measure : CVM) ซึ่งเป็นวิธีการปรับเปลี่ยนดัชนีราคาโดยถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าสินค้าและบริการที่เป็นปัจจุบันทุก ๆ รอบระยะเวลาการรายงานข้อมูล จะช่วยแก้ปัญหาผลกระทบด้านราคาและโครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ดีกว่า

3) แผนการดำเนินงาน

สำนักบัญชีประชาชาติมีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบัญชีประชาชาติให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อสนองต่อการใช้ประโยชน์ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนผู้ใช้ข้อมูลทั้งหลายโดยมีกรอบทิศทางการดำเนินการ ดังนี้

ก. ปรับปรุงระบบบัญชีประชาชาติให้เข้าสู่ระบบ 1993 SNA โดยมีสาระสำคัญที่ครอบคลุมถึงการปรับปรุงกรอบแนวคิดและการปรับปรุงวิธีการคำนวณ

ข. การปรับปรุงกรอบแนวคิด โดยมีประเด็นปรับปรุงแก้ไข เช่น ขอบเขตการวัดค่าทางเศรษฐกิจ คำนิยาม และการจำแนกรายการกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการขยายบัญชีและเปลี่ยนรูปแบบตารางการนำเสนอข้อมูล

สำนักบัญชีประชาชาติได้เริ่มต้นจากการจัดทำบัญชีสถาบันรัฐบาลได้ผลสำเร็จในเบื้องต้นแล้ว และจะขยายการจัดทำบัญชีสถาบันอื่น ๆ ครอบคลุมบัญชีการผลิต บัญชีแหล่งที่มาของรายได้ บัญชีการจัดสรรรายได้ขั้นปฐมภูมิ บัญชีการกระจายรายได้ขั้นทุติยภูมิ บัญชีการใช้ไปของรายได้ บัญชีทุน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาให้ถึงระดับ Milestone 4 เป็นอย่างน้อย ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญองค์การสหประชาชาติดังกล่าวข้างต้นโดยเกณฑ์การประเมินผลการจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติ แสดงด้วยตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 เกณฑ์การประเมินผลการจัดทำบัญชีประชาชาติตามระดับการพัฒนาเข้าสู่ระบบใหม่

ระดับการพัฒนา	สาระสำคัญ
Milestone 1	● GDP ด้านการผลิต จำแนกรายกิจกรรมการผลิต ในราคาประจำปีและราคาคงที่ ● GDP ด้านการใช้จ่ายในราคาประจำปีและราคาคงที่ ● ตาราง ผลผลิตและการใช้ผลผลิต ในราคาประจำปีและราคาคงที่
Milestone 2	● GNI รายปี และรายไตรมาส ● บัญชีผลตอบแทนปัจจัยการผลิต และเงินโอน ระหว่างประเทศ ● บัญชีทุน และบัญชีการเงินระหว่างประเทศ
Milestone 3	● ทุกสถาบันมีบัญชีการผลิต ● สถาบันรัฐบาล มีบัญชีแหล่งที่มาของรายได้ บัญชีการจัดสรรรายได้ขั้นปฐมภูมิ บัญชีการกระจายรายได้ขั้นทุติยภูมิ บัญชีการใช้ไปของรายได้ และบัญชีทุน
Milestone 4	● ทุกสถาบัน มีบัญชีการผลิต บัญชีแหล่งที่มาของรายได้ บัญชีการจัดสรรรายได้ขั้นปฐมภูมิ บัญชีการกระจายรายได้ขั้นทุติยภูมิ บัญชีการใช้ไปของรายได้ และบัญชีทุน
Milestone 5	● ทุกสถาบันมีบัญชีการเงิน
Milestone 6	● ทุกสถาบันมีบัญชีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าสินทรัพย์ ทุกสถาบันมีบัญชีงบดุล

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2551

การปรับปรุงวิธีการคำนวณรายได้ประชาชาติในราคาคงที่ โดยปรับเปลี่ยนจากวิธีการคำนวณแบบปีฐานคงที่ เป็นการคำนวณโดยวิธี CVM จะดำเนินการคู่ขนานไปกับการปรับปรุงระบบบัญชีประชาชาติ เพื่อให้ผลการจัดทำรายได้ประชาชาติในราคาประจำปี และ ราคาคงที่อยู่ภายใต้กรอบแนวคิด 1993SNA ทั้งระบบ

สำนักบัญชีประชาชาติ ได้เริ่มศึกษาวิธีการที่เหมาะสมในการวัดรายได้ประชาชาติในราคาคงที่มาตั้งแต่ปี 2549 โดยเริ่มคัดเลือกปีฐานที่เหมาะสมเพื่อใช้แทนปีฐานเดิม และศึกษาวิธีการที่เนื่องจากเป็นปีที่มีภาวะเศรษฐกิจปกติ และ เป็นปีที่ลงท้ายด้วย 5 สอดคล้องกับแนวคิดตามหลักสากล

2.4 ความหมาย และประเภทของรายได้ประชาชาติ

2.4.1 ความหมายของรายได้ประชาชาติ

เนื่องจากระบบบัญชีประชาชาติ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ บัญชีผลผลิตของชาติ (National Product Account) และบัญชีรายได้ประชาชาติ (National Income Account) ดังนั้น รายได้ประชาชาติ อาจให้คำนิยามความหมายได้ ตามลักษณะของการเกิดรายได้ 2 ความหมายดังนี้

ความหมายที่หนึ่ง รายได้ประชาชาติ หมายถึง มูลค่าของสินค้าและบริการที่ผลิตได้ในระยะเวลา 1 ปี ซึ่งมูลค่าคำนวณจากระดับราคาโดยเฉลี่ยคูณด้วยปริมาณสินค้า และบริการ

ความหมายที่สอง รายได้ประชาชาติ หมายถึง ผลรวมของรายได้ประเภทต่าง ๆ ที่บุคคลในระบบเศรษฐกิจได้รับเนื่องจากการมีส่วนร่วมในการผลิตในรอบระยะเวลา 1 ปี รายได้ดังกล่าว ได้แก่ ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ย และกำไร ซึ่งเป็น ผลตอบแทนแก่เจ้าของปัจจัยการผลิต คือ แรงงาน เจ้าของที่ดิน เจ้าของทุนและผู้ประกอบการ

2.4.2 ประเภทของรายได้ประชาชาติ

1) ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product) หรือ GDP เป็นมูลค่ารวมของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นภายในประเทศไม่ว่าผู้ผลิตจะเป็นคนสัญชาติใด เป็นรายได้ประชาชาติที่คิดตามอาณาเขตของประเทศเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติในต่างประเทศ เพื่อทราบโดยเบื้องต้นว่าในรอบ 1 ปี ประเทศได้ใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อผลิตสินค้าและบริการไปเท่าใด ได้มูลค่าสินค้าและบริการมากน้อยเท่าใด ตัวอย่างเช่น GDP ของไทยก็จะเป็นมูลค่าผลรวมของผลผลิตที่ทั้งคนสัญชาติไทยและต่างชาติผลิตขึ้นในประเทศไทย ทั้งนี้จะไม่นับรวมผลผลิตที่คนไทยผลิตได้ในต่างประเทศ นักเศรษฐศาสตร์มหภาคใช้ตัวเลข GDP ในการวัดผลผลิตรวม (Aggregate Output) ของประเทศ

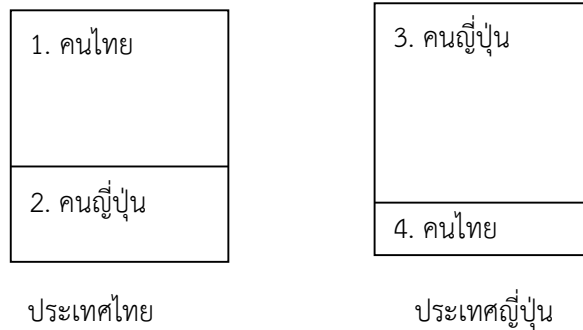
2) ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (Gross National Product) หรือ GNP เป็นมูลค่ารวมของสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย (Final Product) ซึ่งคิดตามราคาตลาด (At Market Price) ที่ผลิตขึ้นมาโดยคนที่ถือสัญชาตินั้นไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ ในระยะเวลา 1 ปี ก่อนที่จะหักค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่เกิดขึ้นเนื่องจากการผลิตสินค้าและบริการนั้น การคิดค่า GNP จะเน้นสัญชาติของผู้ผลิตเป็นหลักเพื่อจะดูความสามารถเบื้องต้นในการผลิตของคนสัญชาตินั้น หรือถือสัญชาติของทรัพยากรที่ใช้ผลิตสินค้าและบริการเป็นสำคัญ

จากความหมายของ GNP ซึ่งสรุปได้ว่า คือ มูลค่ารวมของสินค้า และบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตโดยประชากรและทรัพยากรของประเทศนั้น ๆ ที่อยู่ภายในประเทศ และรวมถึงมูลค่าผลผลิตที่ประชาชนของประเทศนั้นผลิตได้ในต่างประเทศด้วย ทั้งนี้จะไม่นับรวมมูลค่าผลผลิตของชาวต่างชาติที่ผลิตได้ภายในประเทศนั้น ดังนั้น GNP จะมีค่าเท่ากับ GDP บวกด้วยผลต่างของรายได้ที่เกิดจากการผลิตโดยประชากรของประเทศนั้นในต่างประเทศ กับรายได้ที่ประชากรของประเทศอื่นผลิตได้ในประเทศนั้นเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$GNP = GDP + \text{รายรับสุทธิจากต่างประเทศ}$$

โดยรายรับสุทธิจากต่างประเทศ (Net Factor Payments Abroad) หมายถึง รายได้ที่ประชากรผู้ถือสัญชาตินั้นได้รับจากการทำงานในต่างประเทศลบรายได้ที่ประชากรของ

ต่างประเทศ ได้รับจากการทำงานในประเทศนั้น เพื่อให้เข้าใจมากขึ้น จะอธิบายด้วยภาพประกอบ ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 การคำนวณค่ารายรับสุทธิจากต่างประเทศ

ที่มา : ผู้เรียบเรียง

จากภาพที่ 2.5 สมมติให้มีประเทศ 2 ประเทศ ที่ติดต่อกันทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจ คือ ประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น โดยกำหนดให้พื้นที่หมายเลข 1 คือรายได้ของคนสัญชาติไทยในประเทศไทย และพื้นที่หมายเลข 2 คือ รายได้ของคนสัญชาติญี่ปุ่นในประเทศไทย รายได้หรือผลผลิตรวมของพื้นที่หมายเลข 1 บวกพื้นที่หมายเลข 2 เรียกว่าผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP) ของประเทศไทย เพราะเป็นรายได้หรือผลผลิตที่ผลิตได้ภายในประเทศไทย โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติของผู้ผลิตว่าจะเป็นคนสัญชาติไทยหรือสัญชาติอื่น

เมื่อทราบว่าผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้นแล้ว สามารถคำนวณหาผลิตภัณฑ์ที่ประชาชาติเบื้องต้น (GNP) ได้โดยการนำมูลค่าผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP) บวกด้วยรายได้ที่คนสัญชาติไทยได้รับจากการทำงานในประเทศญี่ปุ่น (พื้นที่หมายเลข 4) แล้วลบออกด้วยรายได้ที่คนสัญชาติญี่ปุ่นได้รับจากการทำงานในประเทศไทย (พื้นที่หมายเลข 2) เขียนสมการได้ว่า

$$\text{GNP} = \text{GDP} + (\text{พื้นที่หมายเลข 4} - \text{พื้นที่หมายเลข 2})$$

หรือ

$$\text{GNP} = \text{GDP} + \text{รายรับสุทธิจากต่างประเทศ}$$

3) ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ (Net National Product) หรือ NNP คือผลิตภัณฑ์รวมประชาชาติสุทธิ หรือรายได้ประชาชาติส่วนที่หักค่าใช้จ่ายที่กินทุน อันได้แก่ค่าเสื่อมราคา ค่าเครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตที่ชำรุดสึกหรอหรือล้าสมัย และค่าทรัพย์สินสูญหาย เช่น ถูกไฟไหม้ น้ำท่วม ถูกโจรกรรม เป็นต้น ซึ่งอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าผลิตภัณฑ์ในประเทศสุทธิ (Net Domestic Product : NDP) เพื่อทราบความสามารถในการผลิตสุทธิเป็นเท่าใด หลังจากหักรายการที่เกิดขึ้นเป็นรายจ่ายเนื่องจากการผลิตหรือใช้เครื่องมือเครื่องจักรในการผลิต แสดงถึงความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้นสุทธิของประเทศ (Steven E. and Lauren J. 1997 : 18)

4) รายได้ประชาชาติ (National Income) หรือ NI เป็นตัวเลขรายได้ที่เกิดจากการผลิตจริง ๆ เป็นตัวที่บ่งถึงความสามารถในการผลิต โดยหักค่าใช้จ่ายที่กินทุนและภาษีทางอ้อมออกแล้ว โดยส่วนใหญ่เมื่อกล่าวถึงรายได้ประชาชาติมักจะหมายถึง NI ซึ่งในบางครั้งอาจเรียกว่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ ณ ราคาทุน

5) รายได้ส่วนบุคคล (Personal Income) หรือ PI เป็นรายได้ส่วนที่ตกถึงมือประชาชน และเป็นรายได้ที่บ่งบอกถึงแบบแผนในการบริโภค และการเก็บออมของประชาชน โดยนำรายได้ประชาชาติหักด้วยกำไรที่ธุรกิจกันไว้เพื่อขยายกิจการ, ภาษีเงินได้นิติบุคคลและเบี้ยประกันสังคมแล้วบวกด้วยเงินโอน ซึ่งเงินโอนคือ เงินที่ให้เปล่าโดยไม่มีสินค้าหรือบริการตอบแทน อาจเป็นเงินหรือสิ่งของก็ได้ เงินโอนแบ่งออกได้เป็น 2 อย่าง คือ เงินโอนรัฐบาล ได้แก่ เงินที่รัฐบาลจ่ายให้กับผู้ได้รับการช่วยเหลือบำนาญบำนาญ เงินสงเคราะห์คนชรา ฯลฯ และเงินโอนส่วนบุคคล มรดก ทรัพย์สินหรือการบริจาคเพื่อการกุศล อย่างไรก็ตาม PI ยังไม่ใช่เงินที่แสดงการใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนที่ถูกต้อง เพราะบุคคลเมื่อมีรายได้ตามเกณฑ์การเสียภาษีมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

6) รายได้ส่วนบุคคลสุทธิ (Disposable Personal Income) หรือ DPI เป็นรายได้สุทธิหลังจากหักภาษีส่วนบุคคลหรือภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไปแล้ว และเป็นรายได้ที่กำหนดอำนาจซื้อของประชาชน

ความสัมพันธ์ของตัวเลขรายได้ประเภทต่าง ๆ สามารถนำมาแสดงในรูปของตารางได้ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 การคำนวณรายได้สุทธิส่วนบุคคล

รายการ	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP)	8,500
บวก รายรับสุทธิจากต่างประเทศ	-650
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP)	7,850
หัก ค่าเสื่อมราคา (ค่าใช้จ่ายกินทุน)	670
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ (NNP)	7,180
หัก ภาษีทางอ้อม	680
รายได้ประชาชาติ (NI)	6,500
หัก 1. ค่าประกันสังคม	430
2. กำไรที่ยังไม่ได้ปันผล	330
3. ภาษีเงินได้นิติบุคคล	230
บวก เงินโอนและดอกเบี้ยที่รัฐบาลจ่าย	760
รายได้ส่วนบุคคล (PI)	6,270
หัก ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	820
รายได้ส่วนบุคคลสุทธิ (DPI)	5,450

ที่มา : ผู้เรียบเรียง

2.5 การคำนวณรายได้ประชาชาติ

การคำนวณรายได้ประชาชาติทำได้ 3 วิธีได้แก่ วิธีคำนวณรายได้ประชาชาติด้านการผลิต (Product Approach) วิธีคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายได้ (Income Approach) และวิธีคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายจ่าย (Expenditure Approach) ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

2.5.1 วิธีคำนวณรายได้ประชาชาติด้านการผลิต

การคำนวณรายได้ประชาชาติในระบบขององค์การสหประชาชาติวิธีนี้ เป็นการคำนวณหาผลรวมของมูลค่าสินค้าและบริการเฉพาะที่เป็นผลิตผลขั้นสุดท้าย (Final Product) ที่ผลิตได้ในระยะ 1 ปี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ การคำนวณจากผลิตผลขั้นสุดท้ายและจากมูลค่าเพิ่มของสินค้า

1) **คำนวณจากผลิตผลขั้นสุดท้าย** สินค้าขั้นสุดท้ายคือสินค้าที่นำไปบริโภคได้ทันทีโดยไม่ผ่านวิธีการผลิตใด ๆ อีก การคำนวณจากผลิตผลขั้นสุดท้ายจึงเป็นการรวมมูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย ที่ภาคเศรษฐกิจผลิตได้ในระยะเวลา 1 ปี โดยถือเอาเกณฑ์ของสหประชาชาติที่แบ่งภาคเศรษฐกิจออกเป็น 16 สาขา ได้แก่

1. เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้
2. การประมง
3. การเหมืองแร่และเหมืองหิน
4. อุตสาหกรรมการผลิต
5. การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา
6. การก่อสร้าง
7. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน
8. โรงแรมและภัตตาคาร
9. การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และคมนาคม
10. ตัวกลางทางการเงิน
11. บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ
12. การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ
13. การศึกษา
14. การบริการด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์
15. การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ
16. ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล

มูลค่าของผลิตผลทั้งหมดรวมเรียกเป็นค่าผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP) ซึ่งจะนำมาหาค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP) ได้โดยการบวกรายได้สุทธิจากต่างประเทศ ตัวอย่างการคำนวณรายได้ประชาชาติด้านการผลิตแสดงโดยตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 รายได้ประชาชาติด้านการผลิต ปี 2558

สาขาการผลิต	รายได้ (ล้านบาท)	ร้อยละ
ภาคเกษตรกรรม	1,192,293	8.72
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และการประมง	1,192,293	8.72
ภาคนอกเกษตรกรรม	12,480,558	91.28
การเหมืองแร่และเหมืองหิน	430,366	3.14
อุตสาหกรรมการผลิต	3,753,419	27.45
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	399,218	2.92
การก่อสร้าง	380,134	2.78
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	1,936,941	14.16
โรงแรมและภัตตาคาร	598,141	4.37
สารสนเทศและการสื่อสาร	328,408	2.40
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและคมนาคม	779,913	5.70
ตัวกลางทางการเงิน	1,043,841	7.63
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	334,913	2.45
ความชำนาญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	259,530	1.89
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	237,045	1.73
การศึกษา	587,217	6.27
การบริการด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	288,479	2.11
การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	255,975	1.87
ศิลปะ ความบันเทิง และความคิดสร้างสรรค์	70,210	0.51
บริการอื่น ๆ	185,765	1.35
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	27,809	0.20
ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP)	13,672,851	100.00
บวก รายรับสุทธิจากต่างประเทศ	-708,974	
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP)	12,963,877	
ลบ ภาษีทางอ้อม	2,282,671	
ค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักร	1,409,411	
รายได้ประชาชาติ (NI)	9,271,795	
รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล	137,899	
จำนวนประชากร (หน่วยเป็นพันคน)	67,236	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับปี 2558

จากข้อมูลในตารางที่ 2.4 องค์ประกอบของรายได้ประชาชาติด้านการผลิตถ้าแบ่งผลผลิตออกเป็น 3 สาขาหลัก ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ โดยสัดส่วนของภาคบริการต่อ GDP มีค่าสูงกว่าร้อยละ 50 (ร้อยละ 52.64) ในปี 2558 แสดงว่าโครงสร้างเศรษฐกิจด้านการผลิตที่สำคัญที่สุดของไทย คือ ภาคบริการ รองลงมา คือ ภาคอุตสาหกรรม มีอัตราส่วนระหว่างผลผลิตต่อ GDP เท่ากับร้อยละ 27.45 และภาคเกษตรกรรมร้อยละ 8.72 ต่อ GDP ข้อมูลการคำนวณรายได้ประชาชาติด้านการผลิตจะแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างการผลิตของประเทศว่ามีภาคการผลิตใดนำสามารถนำไปใช้เพื่อกำหนดนโยบายสร้างความเจริญเติบโตให้กับประเทศและการจัดสวัสดิการให้กับประชาชนและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับธุรกิจด้วย

นอกจากรายได้ประชาชาติที่แสดงรายการมูลค่าผลผลิตหรือรายได้ที่บุคคลทั้งประเทศได้รับแล้ว ยังมีการคำนวณรายได้เป็นรายภาคและรายจังหวัด ซึ่งเรียกว่า ผลิตภัณฑ์ภาค และผลิตภัณฑ์จังหวัด ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ภาคของภาคใต้ นำมาแสดงในตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค ภาคใต้ ณ ราคาตลาด ปี 2558 Gross Regional Product At Current Market Prices Region : 2015

สาขาการผลิต	หน่วย : ล้านบาท
ภาคเกษตร :	285,325
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	235,847
การประมง	49,478
ภาคนอกเกษตร :	913,991
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	55,828
อุตสาหกรรม	127,131
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	27,896
การก่อสร้าง	42,436
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์	
ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน	124,689
โรงแรมและภัตตาคาร	140,156
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และคมนาคม	104,443
ตัวกลางทางการเงิน	61,855
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	41,316
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคม	
ภาคบังคับ	67,276
การศึกษา	79,921
การบริการด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	27,995
การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	11,826
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	1,224
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (GRP)	1,199,315
ผลิตภัณฑ์รวมรายภาคเฉลี่ยต่อบุคคล	130,978
จำนวนประชากร (พันคน)	9.157

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558

ในการคำนวณรายได้ประชาชาติด้านผลผลิต ทำให้ทราบถึงความสามารถในการผลิตและใช้ทรัพยากรการผลิตในแต่ละสาขา แต่ละภาคเศรษฐกิจ แต่เนื่องจากการคำนวณรายได้ประชาชาติด้านการผลิต อาจทำให้เกิดปัญหานับซ้ำ (Double Counting) ซึ่งทำให้รายได้ประชาชาติที่ได้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงคือมากเกินไป เพราะนับสินค้าขั้นกลาง (Intermediate Goods) เข้าไปด้วย เพื่อแก้ปัญหานับซ้ำจึงใช้วิธีคำนวณจากมูลค่าเพิ่มของขั้นการผลิต ดังอธิบายต่อไปนี้

2) **คำนวณจากมูลค่าเพิ่ม (Value Added)** การคำนวณแบบนี้จะคิดเพียงมูลค่าเพิ่มขึ้นจากการผลิตแต่ละขั้นเพื่อขจัดปัญหาการนับซ้ำในการผลิตผลที่ต้องผ่านการผลิตหลายขั้น มูลค่าเพิ่มในการผลิตแต่ละขั้น คือ ส่วนแตกต่างระหว่างมูลค่าสินค้าที่ขายกับมูลค่าสินค้าขั้นกลาง หรือมูลค่าของวัตถุดิบที่นำมาใช้ ซึ่งแสดงด้วยตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 การคำนวณมูลค่าเพิ่ม

ขั้นการผลิต	มูลค่าสินค้าที่ขาย	มูลค่าสินค้าขั้นกลาง	มูลค่าเพิ่ม
ไหม	25	0	25
ฝ้าย	60	25	35
เส้นด้าย	85	60	25
ผ้าผืน	100	85	15
เสื้อผ้าสำเร็จรูป	180	100	80
รวม	450	270	180

ที่มา : ผู้เรียบเรียง

จากตารางที่ 2.6 ถ้าในการคำนวณรายได้ประชาชาติ ไม่สามารถจำแนกได้ว่า การผลิตในแต่ละขั้นว่า ขั้นใดบ้างเป็นการผลิตขั้นกลางหรือขั้นสุดท้าย โดยนับมูลค่าสินค้าทุกขั้นตอนการผลิต ก็จะได้มูลค่าเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปสูงถึง 450 บาท ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริง มูลค่าของเสื้อผ้าสำเร็จรูป คือ 180 บาทเท่านั้น ดังนั้นจึงต้องคำนวณมูลค่าเพิ่มของการผลิตสินค้าในแต่ละขั้น ซึ่งมูลค่าเพิ่มคำนวณหาได้จากการนำมูลค่าสินค้าที่ขายลบด้วยมูลค่าสินค้าขั้นกลาง เช่น ในการผลิตไหมของชาวไร่ขายสินค้า มูลค่า 25 บาท โดยที่ชาวไร่ไม่ได้ซื้อวัตถุดิบมาจากใคร มูลค่าสินค้าขั้นกลาง จึงมีค่าเท่ากับ 0 มูลค่าเพิ่มมีค่าเท่ากับ 25 บาท คำนวณได้จาก $25 - 0$ เป็นต้น เมื่อหาค่ามูลค่าขั้นกลางไปจนครบแล้วรวมมูลค่าเพิ่มเข้าด้วยกัน ก็จะได้เท่ากับ 180 บาท ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่าสุดท้ายของเสื้อผ้าสำเร็จรูป หรือมูลค่าเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ขายนั่นเอง

2.5.2 วิธีคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายได้ วิธีคำนวณแบบนี้เป็นการนำเอารายได้ทั้งหมด ที่เจ้าของปัจจัยการผลิตได้รับ ได้แก่ ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ยและกำไร รวมเข้าด้วยกัน ทั้งของภาครัฐบาลและภาคเอกชนสำหรับรายได้ที่มีได้ก่อให้เกิดผลผลิตจะไม่นำมารวมเป็นรายได้ประชาชาติซึ่งได้แก่

- 1) เงินโอน หมายถึง เงินโอนทั้งของภาครัฐบาลและภาคเอกชน

2) มูลค่าเพิ่มของทรัพย์สินที่ไม่ได้เกิดจากการผลิต เช่น มูลค่าของที่ดินที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากการเก็งกำไร

3) รายได้ที่ผิดกฎหมาย เช่น การโจรกรรม การค้ายาเสพติด การเล่นการพนันทั้งที่ผิดกฎหมายและไม่ผิดกฎหมาย ไม่ยกเว้น สลากกินแบ่งรัฐบาล

เมื่อรวมผลตอบแทนที่เจ้าของปัจจัยการผลิตทั้ง 4 ประเภทได้รับเข้าด้วยกัน ผลลัพธ์ที่ได้ก็คือ ตัวเลขรายได้ประชาชาติด้านรายได้ ซึ่งในตารางมาตรฐานของการคำนวณรายได้ประชาชาติตาม UN SNA ประกอบด้วย รายการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (มณีรัตน์ ภิณฺญญาฤกษ์ และคณะ. 2551 : 67)

1.1) ค่าตอบแทนแรงงาน (Compensation of Employees)

รายการนี้นับได้ว่าเป็นส่วนประกอบที่ค่อนข้างใหญ่ในรายได้ประชาชาติ ค่าตอบแทนแรงงาน หมายถึง ค่าตอบแทนเป็นตัวแทนเงินในรูปของ เงินเดือน ค่าแรง ค่าจ้าง ค่าธรรมเนียม (Commissions) เงินรางวัล เงินโบนัส นอกจากนี้ยังรวมถึงสิ่งตอบแทนอื่น ๆ ที่คนงานได้รับเพิ่มเติม (Supplement) นอกเหนือไปจากค่าตอบแทนในรูปของเงินดังที่ได้กล่าวแล้ว เช่น เงินประกันสังคม ที่นายจ้างออกให้แก่ลูกจ้าง ค่าบริการในการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย และเพื่อมิให้ยอดผลตอบแทนแก่คนงานต่ำกว่าที่ควรจะเป็น จะต้องมีการประเมินค่าตอบแทนที่นายจ้างจ่ายให้แก่พนักงานในรูปของสิ่งของ (Payments in Kind) เข้าอยู่ในยอดค่าตอบแทนแก่คนงานด้วย เช่น ค่าเสื้อผ้า อาหาร ที่พักอาศัย เป็นต้น

1.2) รายได้ของบุคคลในรูปค่าเช่า (Rental Income of Persons)

หมายถึง ค่าเช่าที่เอกชนหรือบุคคลธรรมดาได้รับจากการให้เช่าทรัพย์สินเพื่อการผลิต นอกจากนี้ ยังต้องมีการประเมินค่าเช่าในกรณีที่บุคคลผู้เป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ได้อยู่อาศัยเอง ส่วนค่าเช่าที่องค์การธุรกิจได้รับไม่นำมาคิดรวม เพราะนำไปคิดรวมอยู่ในยอดกำไรขององค์การธุรกิจแล้ว

1.3) รายการดอกเบี้ยสุทธิ (Net Interest)

หมายถึง ดอกเบี้ยที่บุคคลได้รับจากองค์การธุรกิจและสถาบันการเงินต่าง ๆ หักด้วย ดอกเบี้ย จากหนี้สาธารณะและหนี้ของผู้บริโภค ดอกเบี้ยที่บุคคลได้รับจากรัฐบาลและบุคคลธรรมดา ไม่นำมาคิดรวม เพราะถือว่าการกู้เงินของรัฐบาลและบุคคลธรรมดาเป็นการกู้ไปเพื่อการบริโภค มิใช่เพื่อการผลิต สำหรับดอกเบี้ยที่องค์การธุรกิจได้รับก็นำมาคิดรวม เพราะถือว่าย่นนำไปคิดรวมอยู่ในยอดกำไรขององค์การธุรกิจแล้วเช่นเดียวกันกับกรณีค่าเช่า

รายได้อันเป็นผลตอบแทนของผู้ประกอบการนั้น อาจแยกได้เป็น 2 ประเภท คือรายได้ของผู้ประกอบการประเภทนิติบุคคล ซึ่งได้แก่ บริษัท ซึ่งเรียกว่ากำไรของบริษัทและรายได้ของผู้ประกอบการประเภทที่มีชนิตบุคคล เช่น ห้างหุ้นส่วน กิจการที่บุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของ เป็นต้น

1.4) กำไรของบริษัท (Corporation Profits)

หมายถึง รายได้เหนือรายจ่ายที่บริษัทได้รับจากการผลิตสินค้าและบริการ กำไรที่นำมาคิดรวมในยอดรายได้ประชาชาติจะต้องเป็นกำไรก่อนหักภาษีเงินได้นิติบุคคล และก่อนจัดสรรจ่ายเป็น

เงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น ดังนั้น ในยอดกำไรของบริษัทจะประกอบด้วยภาษีกำไร กำไรที่จัดสรรให้ผู้ถือหุ้น และกำไรที่มีได้จัดสรรเพื่อสงวนไว้สำหรับบริษัทนำไปใช้ในการลงทุนต่อ

ในบางครั้งองค์การธุรกิจอาจจะได้รับกำไรเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของราคาตลาดของสินทรัพย์ที่องค์การธุรกิจมีอยู่ กำไรดังกล่าวนี้เรียกว่า กำไรจากทุน (Capital Gains) หรือในทางตรงข้ามอาจเป็นขาดทุนจากทุน (Capital Losses) กำไรจากทุนเป็นผลกำไรที่ได้รับโดยมิได้เกิดจากการใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อทำการผลิต ตัวอย่างเช่น สินค้าคงคลังมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเพราะราคาตลาดสูงขึ้นอย่างกะทันหันโดยไม่มีการคาดหมายกันมาก่อน ทำให้ยอดกำไรของบริษัทสูงขึ้นอย่างมาก กรณีเช่นนี้ต้องหักมูลค่าสินค้าคงคลังที่เพิ่มขึ้นออกเสียก่อน ทั้งนี้เพราะมูลค่าสินค้าคงคลังที่เพิ่มขึ้น อันเป็นผลทำให้ยอดกำไรสูงขึ้นมากนั้น เป็นเพราะมีการเปลี่ยนแปลงในราคาไม่ใช่เนื่องจากการผลิต ดังนั้น จึงต้องนำเอาไปหักจากยอดกำไรของบริษัท

1.5) รายได้ขององค์การธุรกิจที่มีไว้ในบัญชีบุคคล (Proprietors' Income)

หมายถึง รายได้ที่องค์การธุรกิจประเภทกิจการที่บุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของ เช่น ร้านเสริมสวย ร้านขายยา คลินิกแพทย์ ฟาร์ม เป็นต้น และประเภทห้างหุ้นส่วน สหกรณ์ โดยปกติรายได้ขององค์การธุรกิจเหล่านี้มิได้รวมเฉพาะกำไร ซึ่งเป็นผลตอบแทนในการจัดการเท่านั้น แต่ยังรวมผลตอบแทนของปัจจัยการผลิตประเภทอื่น ๆ เข้าไว้ด้วย เช่น รายได้ของคลินิกแพทย์ นอกจากจะรวมกำไรอันเกิดจากการจัดการแล้ว ยังอาจรวมค่าแรงงานของนายแพทย์อาจรวมค่าเช่าสำนักงานซึ่งไม่ต้องจ่ายออกไปเพราะเป็นอาคารของตนเอง หรือค่าดอกเบี้ยจากเงินทุนซึ่งเป็นของตนเอง ทำให้ยอดรายได้ของคลินิกสูงเกินกว่ายอดกำไรที่แท้จริง อันเกิดจากการดำเนินธุรกิจ ดังนั้นในการคำนวณรายได้ประชาชาติจึงได้แสดงยอดรายได้ขององค์การธุรกิจที่มีไว้ในบัญชีบุคคลแยกจากยอดกำไรของบริษัท ในทำนองเดียวกันกับยอดกำไรของบริษัท จะต้องนำกำไรจากทุนหรือขาดทุนจากทุนมาปรับกับยอดรายได้ขององค์การธุรกิจที่มีไว้ในบัญชีบุคคลก่อนที่จะนำมาคิดรวมในยอดรายได้ประชาชาติ

1.6) รายได้ของรัฐบาล (Government Income)

รัฐบาลก็เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาในแง่ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ถูกนำไปใช้ในการผลิต ดังนั้น รายได้ของรัฐบาลในรูปค่าเช่า ดอกเบี้ย และเงินปันผล จึงต้องนำมารวมในยอดรายได้ประชาชาติด้วย ในบางประเทศ เช่น ประเทศไทย รัฐบาลได้ดำเนินการผลิตในรูปรัฐวิสาหกิจ เช่นเดียวกับเอกชน กำไรที่เกิดจากการประกอบการของรัฐวิสาหกิจ จึงต้องนำมารวมในรายได้ประชาชาติด้วย

เมื่อนำรายการทั้ง 6 ประเภทนี้มารวมกัน จะได้รายได้ประชาชาติดังแสดงตัวอย่างไว้ในตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7 การคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายได้ ปี 2558

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)	ร้อยละ
ค่าตอบแทนแรงงาน	4,511,999	48.66
รายได้จากทรัพย์สินและการประกอบการ	4,759,796	51.34
รายได้จากทรัพย์สิน (สุทธิ)	601,952	6.49
- คร่าวเรือน และสถาบันไม่แสวงกำไร	568,733	6.13
- รัฐบาล	33,219	0.36
รายได้จากการประกอบการ	4,157,844	44.84
- คร่าวเรือน และสถาบันไม่แสวงกำไร	2,715,849	29.29
- นิติบุคคล	1,441,995	15.55
รายได้ประชาชาติ	9,271,795	100.00
ประชากร (พันคน)	67,236	
รายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อคน (บาท)	137,899	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558

ประโยชน์ของข้อมูลที่ได้จากการคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายได้ เมื่อหาอัตราส่วนของรายได้ประเภทต่าง ๆ ต่อ GDP ผลลัพธ์ที่ได้จะแสดงให้เห็นว่าประชาชนของประเทศส่วนใหญ่มีรายได้ในรูปแบบใด และสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนในประเทศนั้นส่วนใหญ่มีอาชีพอะไร ทั้งนี้ นักเศรษฐศาสตร์ได้แบ่งแหล่งที่มาของรายได้ตามอาชีพไว้ดังนี้ ผลตอบแทนของแรงงานคือ ค่าจ้างเงินเดือน ผลตอบแทนของผู้ประกอบการ คือ กำไร ผลตอบแทนของเงินทุน คือ อัตราดอกเบี้ย ผลตอบแทนของที่ดิน (อาคาร) คือ ค่าเช่า การทราบข้อมูล รูปแบบผลตอบแทนของคนส่วนใหญ่ของประเทศ เท่ากับทราบว่าประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการ หรือเป็นผู้ใช้แรงงาน/ลูกจ้าง หรือเป็นผู้ที่มีรายได้จากดอกเบี้ยหรือเป็นผู้ที่มีที่ดินหรืออาคารให้คนอื่นเช่า ข้อมูลเหล่านี้จะมีประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือคนแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม และทันต่อสถานการณ์เศรษฐกิจ หน่วยงานภาครัฐสามารถกำหนดทิศทางการใช้จ่ายเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจว่าควรจะให้เงินสนับสนุนไปที่คนกลุ่มใดก่อน เพื่อให้เม็ดเงินได้ช่วยพยุงเศรษฐกิจได้เต็มที่หรือสามารถจัดลำดับความสำคัญของคนกลุ่มต่าง ๆ ได้ เช่น ถ้าสัดส่วนของค่าจ้างต่อ GDP มีค่าสูง แสดงว่าคนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นผู้มีรายได้จากการเป็นลูกจ้าง ถ้าสัดส่วนของกำไรต่อ GDP สูง แสดงว่าคนส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นผู้ประกอบการ ถ้าสัดส่วนของกำไรต่อ GDP สูง โดยกำไรส่วนใหญ่มาจากธุรกิจที่ไม่ได้เป็นนิติบุคคล แสดงว่าลักษณะของหน่วยธุรกิจของประเทศนั้นส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดเล็ก ๆ ที่บุคคลเดียวเป็นเจ้าของหรือห้างหุ้นส่วน นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนที่จะพิจารณาว่าควรลงทุนด้านใด จึงจะเหมาะสมกับระดับรายได้ของคนในประเทศนั้น ๆ (สมรักษ์ รักษาทรัพย์. 2560)

จากข้อมูลในตารางที่ 2.7 สัดส่วนของค่าตอบแทนแรงงานลูกจ้างต่อรายได้ประชาชาติ (NI) สูงถึงร้อยละ 48.66 แสดงว่า ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีอาชีพเป็นลูกจ้าง การกำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือแรงงาน หรือจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่ลูกจ้างจึงถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในลำดับต้น ๆ

2.5.3 วิธีคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายจ่าย

วิธีคำนวณแบบนี้ เป็นการคำนวณหามูลค่าการใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการของเอกชนและรัฐบาล เพื่อการบริโภคและเพื่อเป็นการลงทุน ในกรณีที่ประเทศใช้ระบบเศรษฐกิจแบบผสมและเปิดประเทศ เขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\begin{array}{rcll} \text{GDP หรือ GNP หรือ Y} & = & C + I + G + (X - M) \\ \text{GDP} & \text{คือ} & \text{ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น} \\ \text{GNP} & \text{คือ} & \text{ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น} \\ \text{Y} & \text{คือ} & \text{รายได้ประชาชาติหรือผลผลิตประชาชาติ} \end{array}$$

ส่วนประกอบของรายได้ประชาชาติด้านรายจ่าย สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

C (ย่อมาจาก Consumption) หมายถึง การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของเอกชนซึ่งแบ่งเป็น รายจ่ายในการบริโภคสินค้าและบริการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) รายจ่ายบริโภคสินค้า

1.1) สินค้าคงทน (Durable Goods) หมายถึง สินค้าที่มีอายุการใช้งานนานเกิน 1 ปี ได้แก่ ยานพาหนะ เครื่องเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้าขนาดใหญ่ คอมพิวเตอร์ วิทยุ และโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่นในปี 2550 ประเทศไทยมีสัดส่วนรายจ่ายบริโภคสินค้านี้ร้อยละ 11.3 ของการใช้จ่ายรวม ลดลงต่อเนื่องร้อยละ 4.4

1.2) สินค้ากึ่งคงทน (Semi – Durable Goods) หมายถึง สินค้าที่มีอายุการใช้งานประกอบด้วยไม่เกิน 1 ปี ได้แก่ เสื้อผ้า รองเท้า ภาชนะและสิ่งของที่ใช้ในครัวเรือนในปี 2550 ประเทศไทยมีการใช้จ่ายบริโภคสินค้ากึ่งคงทนสัดส่วนร้อยละ 14.5 ของการใช้จ่ายรวม ขยายตัวเพียงร้อยละ 1.7 เทียบเท่ากับร้อยละ 2.6 ในปี 2549

1.3) สินค้าไม่คงทน (Non- Durable Goods) หมายถึง สินค้าที่ใช้แล้วสิ้นเปลืองหมดไป ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่ม ยารักษาโรค ของใช้ในครัวเรือนและไฟฟ้าประจำ ในปี 2550 มีการใช้จ่ายในรายการขึ้นของประเทศไทยสัดส่วนสูงร้อยละ 48.9 ของการใช้จ่ายรวมขยายตัวร้อยละ 3.5 ชะลอลงจากร้อยละ 5.6 ในปี 2549 ค่าใช้จ่ายในบริการ (Services) มีสัดส่วน 25.3 ของการใช้จ่ายรวมประกอบด้วย บริการการศึกษา สาธารณสุข โรงแรมภัตตาคาร การบันเทิงและนันทนาการ ค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยวสุทธิ และบริการอื่น ๆ ขยายตัวเล็กน้อย ร้อยละ 0.8 เทียบกับร้อยละ 0.6 ในปี 2549

2) ค่าใช้จ่ายในด้านการบริการ (Services) บริการ หมายถึง กระบวนการของการปฏิบัติเพื่อให้ผู้อื่นได้รับความสุข ความสะดวก หรือความสบายอันเป็น การกระทำที่เกิดจากจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดี ช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร มีน้ำใจไมตรีให้ความเป็นธรรมและเสมอภาค การให้บริการจะมีทั้งผู้ให้และผู้รับ ถ้าเป็นการบริการที่ดี ผู้รับจะเกิดความประทับใจหรือเกิดทัศนคติที่ดี

ต่อการบริการดังกล่าว ตัวอย่างบริการ เช่น งานบริการในธุรกิจท่องเที่ยว ตัวอย่างค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ เช่น ค่าตัวโดยสารเครื่องบิน เป็นต้น

สำหรับในปี 2558 การใช้จ่ายครัวเรือนโดยรวมมีอัตราความเจริญเติบโต ร้อยละ 1.9 (เฉพาะ 9 เดือน ของปี 2558) สูงกว่าอัตราความเจริญเติบโตในรอบ 9 เดือนของปี 2557 ซึ่งมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 0.1

I (ย่อมาจาก Investment) หมายถึงรายจ่ายเพื่อการลงทุนของเอกชน (Private Investment) และการลงทุนของภาคเอกชนภายในประเทศ (Gross Domestic Private Investment) ซึ่งได้แก่

2.1) การก่อสร้างอาคารและโรงงานใหม่ (New Construction) เช่น การสร้างโรงงานใหม่ หรือสำนักงานใหม่

2.2) การซื้อสินค้าประเภททุนที่ผลิตขึ้นมาใหม่ เช่น การซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ถาวรของหน่วยธุรกิจ (Durable Business Equipment)

2.3) การเปลี่ยนแปลงของสินค้าคงเหลือ (Change in Inventories) ซึ่งเป็นส่วนแตกต่างระหว่างสินค้าคงเหลือต้นปีกับสินค้าคงเหลือปลายปี ซึ่งอาจเป็นบวกหรือลบก็ได้ ถ้าเป็นบวก แสดงว่าสินค้าคงคลังเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ดังนั้น ต้องนำส่วนเพิ่มมารวมใน GDP ของปีนี้ เพราะเป็นส่วนที่ถูกผลิตขึ้นในปี ถ้าเป็นลบ แสดงว่าสินค้าคงคลัง ลดลงจากปีก่อน จากการที่การบริโภคในปีมากกว่าสินค้าที่ผลิตในปี ดังนั้น ต้องเอาส่วนต่างนี้ไปหักออกจากการลงทุนของภาคเอกชน เพราะสินค้าจากปีก่อนที่นำมาบริโภคในปีนี้ถูกนับรวมในการลงทุนของปีที่แล้วไปแล้ว (เป็นส่วนหนึ่งของ GDP ในปีที่แล้ว)

สินค้าคงคลัง คือ สินค้าสำเร็จรูป และสินค้าที่อยู่ในขั้นการผลิตและวัตถุดิบ ซึ่งผู้ผลิตเก็บไว้เพื่อความต้องการของการผลิตและการขาย

การสะสมทุนเบื้องต้น (Gross Capital Formation) ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การสะสมทุนถาวรเบื้องต้น (Gross Fixed Capital Formation) หรือ การลงทุนรวม (Investment) และ ส่วนเปลี่ยนสินค้าคงเหลือ (Change in Inventories) สำหรับประเทศไทยมีรายการ การสะสมทุนเบื้องต้น ดังจะนำมาเป็นตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1) มูลค่าการสะสมทุนเบื้องต้น ณ. ราคาประจำปี 2550 มีค่าเท่ากับ 2,257,927 ล้านบาท ประกอบด้วยการสะสมทุนถาวรเบื้องต้น 2,247,174 ล้านบาท และส่วนเปลี่ยนสินค้าคงเหลือ 10,753 ล้านบาท เมื่อพิจารณามูลค่าที่แท้จริง ณ. ราคาในปี 2531 พบว่ามีมูลค่าการสะสมทุนเบื้องต้น 954,318 ล้านบาท ประกอบด้วยการสะสมทุนถาวรเบื้องต้นหรือการลงทุนรวม 949,283 ล้านบาท และส่วนเปลี่ยนแปลงสินค้าคงเหลือ 5,035 ล้านบาท

2) โครงสร้างการสะสมทุนเบื้องต้น โดยแบ่งการลงทุนเป็น 2 ประเภท คือ การลงทุนรวม มีสัดส่วนร้อยละ 99.5 ของการสะสมทุนเบื้องต้น โดยแบ่งการลงทุนเป็น 2 ประเภท คือ การลงทุนภาคเอกชน มีสัดส่วนร้อยละ 74.0 และการลงทุนภาครัฐ ร้อยละ 25.5 และส่วนเปลี่ยนสินค้าคงเหลือ มีสัดส่วนร้อยละ 0.5 ของการสะสมทุนเบื้องต้น

3) เมื่อพิจารณาอัตราขยายตัวของการสะสมทุนถาวรเบื้องต้น หรือ การลงทุนรวมในปี 2550 พบว่า การลงทุนรวมมีอัตราขยายตัวร้อยละ 1.3 ชะลอ จากปี 2549 ที่ขยายตัวร้อยละ 3.9

เป็นผลมาจากการลงทุนของภาคเอกชนที่ชะลอตัวลงจากร้อยละ 4.1 ในปีก่อน เป็นร้อยละ 0.6 ในปีนี้ ส่วนการลงทุนภาครัฐในปีนี้ขยายตัวร้อยละ 3.4 ปรับตัวดีขึ้นเพียงเล็กน้อยจากร้อยละ 3.3 ในปีที่แล้ว

ความเจริญเติบโตของการลงทุนในรอบ 9 เดือนของปี 2558 เท่ากับร้อยละ 3.7 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2557 ที่มีค่าติดลบ (-4.4) ทั้งนี้การลงทุนของภาคเอกชนติดลบทั้ง 2 ช่วงเวลามีค่าร้อยละ -3.9 และร้อยละ 2.2 ตามลำดับ ขณะที่การลงทุนภาครัฐติดลบร้อยละ -6.1 ในปี 2557 แต่เพิ่มเป็นร้อยละ 25 ในปี 2558

G (ย่อมาจาก Government Expenditure) หมายถึง รายจ่ายของรัฐบาลทั้งในการบริโภคและการลงทุน

จะเห็นได้ว่าการใช้จ่ายของรัฐบาล จะไม่จำแนกกว่าเป็นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคหรือเพื่อการลงทุนและไม่นับรวมการใช้จ่ายที่เป็นการสงเคราะห์ หรือเงินโอน เงินให้เปล่าที่ไม่มีผลผลิตตอบแทนรายจ่ายเพื่อการอุปโภคทั้งหมดของรัฐบาลปี 2550 ในราคาประจำปีมีมูลค่า 1,037,571 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2549 ร้อยละ 11.9 โดยแบ่งเป็นค่าตอบแทนแรงงานข้าราชการ 747,062 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11 และ รายจ่ายค่าซื้อสินค้า และ บริการสุทธิ 290,509 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.1 เนื่องจากการปรับอัตราเงินเดือนของข้าราชการส่วนในปี 2558 (รอบ 9 เดือน) การใช้จ่ายภาครัฐมีอัตราความเจริญเติบโตร้อยละ 2.6

(X-M) หมายถึง มูลค่าสินค้าและบริการที่จำหน่ายในต่างประเทศ หักด้วยมูลค่าสินค้าและบริการที่นำเข้าเป็นผลต่างระหว่างสินค้าส่งออกและนำเข้าหรือเรียกว่ามูลค่าส่งออกสุทธิ (Net Exports)

X (ย่อจาก Export) หมายถึง มูลค่าสินค้าออก

M (ย่อจาก Import) หมายถึง มูลค่าสินค้าเข้า

ตัวอย่าง การคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายจ่าย แสดงตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 รายได้ประชาชาติด้านรายจ่าย ปี 2558

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)	ร้อยละ
รายจ่ายในการอุปโภคบริโภคของประชาชน (C)	7,024,885	51.38
รายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการของรัฐบาล (G)	2,366,136	17.31
รายจ่ายในการลงทุนในประเทศของเอกชน (I)	3,373,323	24.67
ส่วนเปลี่ยนสินค้าคงเหลือ (I)	-331,428	-2.42
บวก : มูลค่าสินค้าและบริการส่งออก (X)	9,446,147	69.09
หัก : มูลค่าสินค้าและบริการนำเข้า (M)	7,861,679	57.50
ความคลาดเคลื่อนทางสถิติ	-344,533	-2.52
ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น (GDP)	13,672,851	100.00

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558

ข้อมูลรายได้ประชาชาติด้านรายจ่าย จะมีประโยชน์ในการใช้อธิบายโครงสร้างเศรษฐกิจด้านรายจ่ายของประเทศว่ามีรายจ่ายหลักด้านใด จากตารางที่ 2.8 แสดงว่าสัดส่วนของรายจ่ายในการอุปโภคบริโภคของประชาชนต่อ GDP มีค่าสูงสุดถึงร้อยละ 51.38 ซึ่งในภาวะที่เศรษฐกิจจะล่อตัวรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรจะลดลง ทำให้การบริโภคลดลงจะฉุดให้เศรษฐกิจชะลอตัวรุนแรงยิ่งขึ้นเพื่อไม่ให้เศรษฐกิจทรุดลงรุนแรงมากขึ้น รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายที่จะส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ ด้วยมาตรการทางการคลัง เช่น ลดภาษีเงินได้ส่วนบุคคล หรือให้เงินช่วยเหลือโดยตรง และมาตรการทางการเงิน เช่น การสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ขยายสินเชื่อ เป็นต้น ถ้าสัดส่วนของรายจ่ายในการลงทุนในประเทศของเอกชนต่อ GDP มีค่ามาก จะสะท้อนว่าในอนาคตประเทศจะมีความเจริญรุ่งเรือง อัตราการว่างงานจะลดลง อัตราการจ้างงานสูงขึ้นประชาชนส่วนใหญ่มีงานทำความเป็นอยู่ของประชาชนจะดีขึ้น ถ้าสัดส่วนของการส่งออกสุทธิต่อ GDP สูง แสดงว่า ประเทศพึ่งพาต่างประเทศสูง ดังนั้นประเทศจะอ่อนไหวต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลกสูง กล่าวคือ เมื่อเศรษฐกิจโลกชะลอตัว เศรษฐกิจของประเทศที่พึ่งพาต่างประเทศสูงจะชะลอตัวตามเศรษฐกิจโลกด้วยในทางตรงกันข้าม เมื่อเศรษฐกิจโลกเจริญรุ่งเรือง เศรษฐกิจของประเทศที่พึ่งพาต่างประเทศสูงจะเจริญรุ่งเรืองตามเศรษฐกิจโลกด้วย เมื่อรัฐบาลประมาณการแนวโน้มภาวะเศรษฐกิจโลกก็จะสามารถวางแผนกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันความผันผวนที่จะเกิดขึ้นกับประเทศไทยได้อย่างทันเวลา

2.6 ประโยชน์และข้อควรคำนึงในการใช้ประโยชน์ตัวเลขรายได้ประชาชาติ

ประโยชน์ของตัวเลขรายได้ประชาชาติ

ตัวเลขรายได้ประชาชาติที่คำนวณขึ้นมานั้นมีประโยชน์ที่สำคัญคือ ใช้แสดงสถานภาพทางเศรษฐกิจในรอบปี ใช้วัดและเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจ และใช้เป็นเป้าหมายในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

2.6.1 ตัวเลขรายได้ประชาชาติเป็นเครื่องแสดงสถานภาพทางเศรษฐกิจในรอบปี เนื่องจากสามารถคำนวณตัวเลขรายได้ประชาชาติได้ 3 วิธี การคำนวณแต่ละวิธีต่างก็ให้ประโยชน์ในการแสดงสถานภาพทางเศรษฐกิจแตกต่างกันดังนี้

1) รายได้ประชาชาติทางด้านผลิตภัณฑ์ การคำนวณรายได้ประชาชาติทางด้านผลิตภัณฑ์ทำให้รู้โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศว่า สามารถผลิตสินค้าและบริการในแต่ละสาขาเศรษฐกิจได้เป็นสัดส่วนเท่าใดของมูลค่าสินค้าและบริการทั้งหมดที่ประเทศผลิตขึ้นได้ตัวเลข GNP แสดงให้เห็นว่า ในรอบ 1 ปี ประเทศได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของประเทศไปใช้ในการผลิตสินค้าและบริการมีมูลค่าเท่าใด ตัวเลข NNP แสดงให้เห็นว่าประเทศสามารถผลิตสินค้าและบริการซึ่งจะสามารถนำไปใช้ในการบริโภค และการลงทุนของประเทศได้เป็นมูลค่าเท่าใดในรอบปีนั้น

2) รายได้ประชาชาติทางด้านการรายได้ การคำนวณรายได้ประชาชาติทางด้านการรายได้แสดงให้เห็นว่ารายได้ของประชากรของประเทศได้มาในรูปใดบ้าง คิดเป็นสัดส่วนเท่าใดของรายได้ทั้งหมดของประชากร รายได้ของรัฐเป็นเท่าใด เป็นต้น การคำนวณรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อบุคคล แสดงให้เห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วประชากรได้รับรายได้คนละเท่าใด เป็นต้น

3) รายได้ประชาชาติทางด้านรายจ่าย การคำนวณรายได้ประชาชาติทางด้านนี้แสดงให้เห็นลักษณะการใช้จ่ายของประเทศว่าเป็นอย่างไร รายจ่ายในการบริโภค รายจ่ายในการลงทุน รายจ่ายของรัฐ รายจ่ายในการซื้อสินค้าเข้า รายได้จากการขายสินค้าออก รายได้สุทธิจากการลงทุนต่างประเทศมีมูลค่าเท่าใด และเป็นสัดส่วนเท่าใดของรายได้ประชาชาติ เป็นต้น

2.6.2 ตัวเลขรายได้ประชาชาติเป็นดัชนีที่ใช้วัดและเปรียบเทียบทางเศรษฐกิจ ในประเด็นนี้ นอกจากตัวเลขรายได้ประชาชาติ จะเป็นดัชนีที่ใช้วัดและใช้เปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจแล้ว ยังใช้เป็นเป้าหมายในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจอีกด้วย

1) การวัดฐานะทางเศรษฐกิจ ที่เรียกกันว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจซึ่งหมายถึง การวัดการเปลี่ยนแปลง ผลผลิตรวมหรือรายได้ประชาชาติของประเทศปีปัจจุบันกับปีต่อไป โดยความเจริญทางเศรษฐกิจนี้จะวัดในรูปของอัตราความเจริญเติบโต มีหน่วยวัดเป็นร้อยละ สามารถใช้ตัวเลขรายได้ประชาชาติหรือตัวเลขรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของปีนั้นเป็นเครื่องวัด การใช้ตัวเลขรายได้รวมแสดงให้เห็นฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวม แต่ตัวเลขรายได้เฉลี่ยแสดงให้เห็นฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรเฉลี่ยต่อคนว่าสูงหรือต่ำอย่างไรในปีนั้น ตัวเลขรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อบุคคลแสดงถึงรายได้สุทธิโดยเฉลี่ยที่บุคคลสามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้จริง ๆ และเป็นตัวเลขที่แสดงฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรโดยเฉลี่ยได้ดีกว่าตัวเลข รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล

2) การเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจ ในการเปรียบเทียบทางเศรษฐกิจของประเทศในปีใดปีหนึ่งกับปีอื่น ควรใช้ตัวเลขรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยต่อบุคคลเป็นตัวเปรียบเทียบ เพื่อขจัดปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางด้านราคาและทางด้านจำนวนประชากรออกเสียก่อน ถ้าตัวเลขรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยต่อบุคคลมีค่าสูงขึ้น ก็แสดงว่าฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศสูงขึ้นกว่าเดิม

นอกจากจะใช้เปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศใดประเทศหนึ่งในระยะเวลาแตกต่างกันแล้ว ตัวเลขรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลยังสามารถนำมาใช้เปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ หรือตัวเลขผลิตภัณฑ์ประชาชาติเฉลี่ยต่อบุคคลก็สามารถนำมาใช้เปรียบเทียบความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการของประเทศต่าง ๆ ได้ แต่ทั้งนี้ต้องมีการแปลงหน่วยของเงินให้อยู่ในสกุลเดียวกันเสียก่อนแล้วจึงนำมาเปรียบเทียบกัน

3) ตัวเลขรายได้ประชาชาติเป็นเป้าหมายในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจมักจะต้องระบุไว้เป็นเป้าหมายว่า ต้องการผลิตสินค้าและบริการในสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้เพิ่มขึ้นในอัตราเท่าใด การลงทุนเพิ่มขึ้นในอัตราเท่าใด ต้องการให้ระดับรายได้ประชาชาติ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละเท่าใดภายในช่วงของแผนพัฒนามูลค่าสินค้าออก และมูลค่าสินค้าเข้าควรจะเพิ่มขึ้นในอัตราเท่าใด เป็นต้น เพื่อที่จะได้สามารถจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาเศรษฐกิจ และวางแผนนโยบายเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกัน ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างราบรื่น บรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ที่กำหนดได้ และเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นที่มีผลทำให้การเพิ่มขึ้นของรายได้ที่เกิดขึ้นแตกต่างไปจากเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.7 ข้อควรคำนึงในการนำเอาตัวเลขรายได้ประชาชาติมาใช้ประโยชน์

รายได้ประชาชาติแม้จะมีประโยชน์หลายประการดังกล่าวแล้วแต่ในการนำรายได้ประชาชาติมาใช้ประโยชน์มีข้อควรระวังที่จะต้องคำนึงถึงหลายประการ เช่นเดียวกันได้แก่

2.7.1 การเปรียบเทียบรายได้ประชาชาติของปีต่าง ๆ เพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างของภาวะเศรษฐกิจ จะต้องนำรายได้ประชาชาติที่แท้จริง (Real GNP) เป็นตัวเปรียบเทียบ เพื่อจัดการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากราคาที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละปีออกเสียก่อน โดยเลือกเอาราคาสินค้าและบริการของปีใดปีหนึ่งที่เป็นปีปกติที่สุด เพื่อใช้เป็นฐาน (Base Year) สำหรับใช้เปรียบเทียบ จากนั้นก็คำนวณค่าดัชนีราคา (Price Index) โดยใช้สูตรคือดัชนีของปีใดหาได้จากราคาของปีนั้นหารด้วยราคาของปีฐาน

เลขดัชนีราคาช่วยให้ทราบว่า ราคาสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพแต่ละปีนั้นราคาสูงขึ้นหรือต่ำลง เมื่อเทียบกับดัชนีราคาของปีฐาน จากนั้นคำนวณค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น ราคาที่แท้จริงของปีนั้น โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{Real GNP ปีที่ } n = \frac{\text{Nominal GNP ปีที่ } n}{\text{Price Index}}$$

ตัวอย่าง กำหนดให้รายได้ประชาชาติคิดเป็นตัวเงินมีค่าเท่ากับ 5,000 ล้านบาท ราคาสินค้าเฉลี่ยเท่ากับ 50 บาท รายได้ประชาชาติที่แท้จริง คำนวณได้จาก

$$\begin{aligned}\text{รายได้ประชาชาติที่แท้จริง} &= \frac{5,000}{50} \\ &= 100\end{aligned}$$

สมมติว่าในปีต่อมา รายได้ประชาชาติสูงขึ้นเป็น 12,000 ล้านบาท โดยราคาสินค้าเฉลี่ยก็เพิ่มขึ้นด้วยกลายเป็น 100 บาท รายได้ประชาชาติที่แท้จริงของปีต่อมามีค่าเท่ากับ

$$\begin{aligned}\text{รายได้ประชาชาติที่แท้จริง} &= \frac{12,000}{100} \\ &= 120\end{aligned}$$

จากตัวอย่างการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติที่แท้จริง คำนวณได้จาก

$$\frac{120 - 100}{100} = \frac{20}{100} = 0.2 \text{ หรือ } 20\%$$

2.7.2 รายการทางเศรษฐกิจบางรายการซึ่งทำให้เกิดรายได้ขึ้น แต่ไม่ได้นำออกสู่ตลาด จึงไม่นำมาคิดรวมในรายได้ประชาชาติ ทำให้รายได้ประชาชาติที่คำนวณได้อาจต่ำกว่าความเป็นจริง ตัวอย่าง ในกรณีนี้มักเกิดขึ้นในประเทศด้อยหรือกำลังพัฒนาที่บทบาทสตรีในตลาดอาจมีน้อยทำให้กิจกรรมหลายอย่างเป็นผลผลิตทางเศรษฐกิจของสตรี ไม่ได้นำมาคำนวณมูลค่าในตลาด

2.7.3 ในการวัดมูลค่ารายได้ประชาชาติส่วนใหญ่แล้วจะให้ความสำคัญ ค่ารายได้ประชาชาติในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพและไม่แสดงถึงการกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในสังคม ดังนั้นในการวัดสวัสดิการทางด้านสังคม ควรพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลมากกว่ารายได้ประชาชาติ ซึ่งรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลยังใช้ในการเปรียบเทียบอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศด้วย โดยรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลคำนวณได้จากรายได้ประชาชาติหารด้วยจำนวนประชากร

2.7.4 ประเทศที่มีความพยายามเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจมักไม่ได้คำนึงถึงปัญหาสภาพแวดล้อม (Environmental Problems) ดังนั้น แม้ว่ารายได้ประชาชาติของประเทศนั้นจะเพิ่มขึ้นแต่การผลิตก็อาจทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมอย่างมาก

ดังนั้นในการจะนำรายได้ประชาชาติมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะใช้วัดและเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศในปีใดปีหนึ่งกับปีอื่น หรือเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศใดประเทศหนึ่งกับต่างประเทศ ต้องนำรายได้ประชาชาติมาปรับให้เหมาะสมเสียก่อน จึงจะสามารถใช้ประโยชน์ได้ถูกต้อง

2.8 สรุป

ในการศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาพรวม จะเริ่มพิจารณาจากมูลค่าของรายได้ประชาชาติ ซึ่งคือรายได้ที่บุคคลต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจได้รับในฐานะที่เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตในรูปค่าแรง ค่าเช่า ดอกเบี้ย และกำไร หรือ หมายถึง มูลค่าสินค้าและบริการที่ผลิตได้ในรอบ 1 ปี เครื่องแสดงสถานภาพทางเศรษฐกิจในรอบปีใช้เป็นดัชนีวัดและเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศในปีใดกับปีอื่น หรือเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศใดประเทศหนึ่งกับประเทศอื่น และ รายได้ประชาชาติจึงอาจแบ่งเป็น 6 ชนิด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ รายได้ประชาชาติ รายได้ส่วนบุคคลและรายได้ส่วนบุคคลสุทธิ

การคำนวณรายได้ประชาชาติ สามารถคำนวณได้ 3 วิธี ได้แก่ การคำนวณรายได้ประชาชาติในด้านผลผลิต ด้านรายได้ และด้านรายจ่าย ซึ่งทำให้ทราบถึงโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศด้วย ประโยชน์ของรายได้ประชาชาติมีหลายประการ แต่ในการนำรายได้ประชาชาติไปใช้ประโยชน์ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดและข้อควรระวังด้วย

แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 2

ตอนที่ 1 จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ข้อใดกล่าวถึงรายได้ประชาชาติไม่ถูกต้อง
 - ก. ใช้เป็นเครื่องชี้วัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศ
 - ข. ใช้เป็นเครื่องชี้วัดอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
 - ค. ใช้เป็นเครื่องชี้วัดมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชากร
 - ง. ใช้เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ
2. รายได้ประชาชาติในข้อใดใช้เปรียบเทียบความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
 - ก. GDP
 - ข. GNP
 - ค. NI
 - ง. Per capita Income
3. รายได้ประชาชาติในข้อ 2 คำนวณจาก
 - ก. GDP + รายรับสุทธิจากต่างประเทศ
 - ข. GDP ÷ จำนวนประชากร
 - ค. GNP – ค่าเสื่อมราคา
 - ง. เงินรายรับสุทธิจากต่างประเทศ
4. GDP ต่างจาก GNP อย่างไร
 - ก. เงินโอน
 - ข. เงินภาษีทางอ้อม
 - ค. เงินค่าเสื่อมราคา
 - ง. เงินรายรับสุทธิจากต่างประเทศ
5. รายได้ประชาชาติในข้อใดบ่งบอกถึงความสามารถในการผลิตที่แท้จริง
 - ก. GDP
 - ข. GNP
 - ค. NNP
 - ง. NI
6. รายได้ประชาชาติในข้อใดชี้ถึงอำนาจซื้อของประชาชน
 - ก. GDP
 - ข. NI
 - ค. PI
 - ง. DPI
7. ข้อใดมิใช่วิธีคำนวณรายได้ประชาชาติ
 - ก. ค่าเช่า + ค่าจ้าง + กำไร + อัตราดอกเบี้ย
 - ข. มูลค่าผลผลิตขั้นสุดท้าย 14 สาขา
 - ค. $MPC + MPS = 1$
 - ง. $C + I + G + (X - M)$
8. $Y = C + I + G$ หมายความว่า ประเทศนั้นใช้ระบบเศรษฐกิจแบบใด
 - ก. ทุนนิยม
 - ข. สังคมนิยม
 - ค. ผสม
 - ง. ผสมและปิดประเทศ

จากตารางต่อไปนี้ จงหามูลค่าเพิ่มของตู้เสื้อผ้า และตอบคำถามข้อ 9 – 10

ขั้นการผลิต	มูลค่าที่ขาย	มูลค่าขั้นกลาง	มูลค่าเพิ่ม
ไม้ยาง	500		
ไม้แผ่นขัดเงา	800		
ตู้เสื้อผ้า	1,200		

9. ตู้เสื้อผ้าราคาเท่ากับเท่าใด

ก. 500 บาท

ข. 800 บาท

ค. 1,200 บาท

ง. 2,500 บาท

10. มูลค่าเพิ่มคำนวณได้จาก

ก. มูลค่าสินค้าขั้นสุดท้าย

ข. มูลค่าที่ขายลบมูลค่าขั้นกลาง

ค. ผลบวกมูลค่าที่ขาย

ง. ผลบวกมูลค่าขั้นกลาง

ตอนที่ 2 ให้แสดงวิธีทำ

1. จงคำนวณหารายได้ประชาชาติ จากข้อมูลต่อไปนี้ (ข้อมูลปี 2011)

Economic Activities	Millions of Baht
Agriculture	1,310,995
Agriculture, Hunting and Forestry	1,201,017
Fishing	109,978
Non-Agriculture	9989,488
Mining and Quarrying	400,574
Manufacturing	3,294,332
Electricity, Gas and Water Supply	303,287
Construction	306,622
Wholesale and Retail Trade; Repair of Motor Vehicles, Motorcycles and Personal and Household Goods	1,628,794
Hotels and Restaurants	349,523
Transport, Storage and Communications	789,570
Financial Intermediation	644,852
Real Estate, Renting and Business Activities	741,399
Public Administration and Defence; Compulsory Social Security	680,654
Education	458,310
Health and Social Work	184,976
Other Community, Social and Personal Service Activities	186,092
Private Households with Employed Persons	20,503
Net primary income from the rest of the world	-247,701
Consumption of fixed capital	1,738,526
Taxes on production and imports less subsidies	1,107,641

ที่มา : คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555

2. จงคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายจ่ายจากข้อมูลต่อไปนี้ (หน่วยล้านล้านบาท)

ค่าใช้จ่ายบริโภคของประชาชน	712,895
ค่าใช้จ่ายของรัฐบาล	1,036,172
การลงทุนของภาคเอกชน	51,281
การเปลี่ยนแปลงสินค้าคงเหลือ	76,362
มูลค่าการส่งออกสุทธิ	-8,428
ค่าเสื่อมราคาสะสม	37,513
ภาษีทางอ้อม	60,862
รายรับสุทธิจากต่างประเทศ	-11,571
กำไรของธุรกิจที่ไม่ได้จัดสรร	88,953
ค่าประกันสังคม	7,399
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	10,085
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	15,972

3. จงคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายได้ จากรายการต่อไปนี้

ค่าจ้างเงินเดือนและค่าทดแทนอย่างอื่น	241.4	ล้านบาท
ค่าเช่าที่เอกชนได้รับ	10.3	ล้านบาท
ดอกเบี้ยสุทธิ	11.9	ล้านบาท
รายได้ของหน่วยธุรกิจที่มีใช้บริษัท จำกัด	39.6	ล้านบาท
กำไรก่อนหักภาษีรายได้ของบริษัท		
- เงินปันผล	13.3	ล้านบาท
- กำไรที่ไม่ได้จัดสรร	12.1	ล้านบาท
- ภาษีเงินได้ของธุรกิจ	15.0	ล้านบาท
ค่าเสื่อมราคาสะสม	34.3	ล้านบาท
ภาษีทางอ้อมธุรกิจ	36.8	ล้านบาท

ตอนที่ 3 ให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อการเรียนครั้งต่อไป

3.1 ให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลรายได้ประชาชาติของประเทศไทยจาก WWW.nesdb.go.th หรือเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาปัจจัยกำหนดรายได้ประชาชาติ (การใช้จ่ายอุปโภคบริโภคสินค้าและบริการของภาคเอกชน)

3.2 นำข้อมูลรายได้ประชาชาติในข้อ 3.1 มาหาสัดส่วนของตัวแปรต่อ GDP เพื่ออธิบายโครงสร้างการใช้จ่าย โครงสร้างรายได้ และโครงสร้างการผลิตของประเทศ โดยแสดงด้วยกราฟ

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยา ตติรังสรรค์สุข. (2552). **เศรษฐศาสตร์มหภาคเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ติรณ พงศ์มพัฒน์. (2548). **เศรษฐศาสตร์มหภาค : ทฤษฎี นโยบาย และการวิเคราะห์สมัยใหม่**. ประพันธ์ เสวตนันท์. (2543). **เศรษฐศาสตร์มหภาค**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณีรัตน์ ภิญโญภูษาฤกษ์ และคณะ. (2551) **หลักเศรษฐศาสตร์มหภาคเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิฤตเศรษฐกิจ. (2555). **วิฤตเศรษฐกิจ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.stou.ac.th/stouonline/LOM/data/sec/Lom6/home.html>.
- สมรักษ์ รักษาทรัพย์. (2560). **เศรษฐศาสตร์ศาสตร์แห่งกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ**. เอกสารประกอบการสัมมนาเศรษฐศาสตร์บูรณาการศาสตร์. วันที่ 1 เมษายน 2560. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). **รายงานรายได้ประชาชาติของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ.
- . (2555). **รายงานรายได้ประชาชาติของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ.
- . (2555). **ผลิตภัณฑ์รายได้ประชาชาติของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ.
- . (2557). **รายงานรายได้ประชาชาติของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ.
- . (2558). **รายงานรายได้ประชาชาติของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ.
- Landsburg, Steven E. and Feinstone, Lauren J. (1997). **Macroeconomics**. International Edition. USA : Mc Graw-Hill